

МАЛИКАНИ ТУШУНГАН АЁЛ

ёхуд бир оила мисолида
хотин-қизлар кўмитаси
фаолиятига назар

4

ИНТЕРНЕТ ХОЛИС
ДАСТЁРМИ ЁКИ?..

ОИЛАДАН ТАШҚАРИДА БАХТ ЙЎҚ

5

МАРҲУМЛАР НЕГА «ҚАЙТАДИЛАР»?

13

БУ МУҚАДДАС ВАТАНДА АЗИЗДИР ИНСОН

Нони бутун, лафзи ҳалол, ризқи мўл халқ бахтлидир!

Шавкат СУЛТОНОВ сурат-лавҳаси.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА:

106 ёшли Жаннат момонинг дуоси	2
Меҳр яшар, муҳаббат яшар	3
Ёлгончи қизнинг найранглари	5
Баднафслик, хасислик қимматга тушди	5
Булдургун — малинанинг сирини биласизми?	6
Болалар таътилда ҳам ижод билан машғул	7
Теледастурлар	8-9
Соқол қўйган... хоним ёки мода эскирган урфми?	10

Ота ўғил билан дардлашса...	11
Уяли телефон «эпидемия»си	12
«Этакдан тўкилган тош» ёхуд ён қўшни — жон қўшни	12
Англияда ҳам тарвуз пишар экан...	14
«Насаф»да янги мураббий иш бошлади	14
«Бахтли бўлинг» саҳифаси ўзгарди!	15
Бир сигирнинг пулига... тўй кўйлаги	16
Товламачининг ёлгон макрига ишонган кампир бойлигидан айрилди	16
Дўкондан чек сўраш керакми?	16

КЕЧА:

→ Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 8 август куни Оксаройда Япония ташқи ишлар вазири Кацую Окадани қабул қилди.

→ Пойтахтимиздаги «Жар» спорт-соғломлаштириш мажмуасида ўзбек жанг санъати бўйича энг улуг, энг азиз байрам — юртимиз Истиклолнинг 19 йиллигига бағишланган «Мустақиллик кубоги» республика турнири бўлиб ўтди.

→ Шу йилнинг 14-26 август кунлари Сингапурда бошланган ўсмирлар ўртасида I ёзги Олимпиада ўйинларида қатнашиш учун 21 нафар ўзбекистонлик иқтидорли спортчилар жўнаб кетишди.

БУГУН:

→ Ўзбекистон Бадий академияси Марказий кўرғазмалар залида Ватанимиз мустақиллигининг 19 йиллигига бағишланган «Хур ўлка ранглари» деб номланган бадий кўрғазмада қорақалпоғистонлик rassomларнинг ижод намуналари намойиш этилмоқда.

→ Америка Кўшма Штатларининг Цинцинатти шаҳрида ўтказилаётган мукофот жамғармаси 2 млн. АҚШ долларига тенг нуфузли халқаро турнирнинг биринчи босқичида ғалаба қозонган мамлакатимиз вакиласи Оқгул Омонмуродова иккинчи босқич баҳсини давом эттиради.

ЭРТАГА:

→ Кечагина бутун дунё миқёсида нишонланган Халқаро ёшлар куни (1999) доирасидаги тадбирлар мамлакатимизда давом этмоқда.

→ «Август ойи — пахта ҳосилига ҳосил кўшадиган ой» деб номланган мавсум юмушлари билан банд пахтакорлар ёзининг машаққатли синовларидан муваффақиятли ўтишмоқда.

ЖАННАТ МОМОНИНГ ДУОСИ

Андижон вилоятининг Балиқчи тумани Балиқчи қишлоқ фуқаролар йиғини Гуловон маҳалласида тўрт шажара қайнона-келиндар истикомат қилишди. Жаннат момо Муллажоннова бу йил 106 ёшни қаршилади. 400 нафар неvara, сон-саноксиз чевара ва эваралари онахон атрофида парвона.

Табаррук ёшни қаршилаган Жаннат момонинг юзидан нур ёғилади. Катта келини 84 ёшли Фазилахоннинг ўзи бир этак фарзанд, неvara, чевараларни эркалаб, суйиб ўтирибди. Лекин қайнонасида хабар олишни, ёнида ҳамсухбат бўлишни қанда қилмайди. Қолган келинлари, қизлари ҳам кексалик гаштини суйиб яшашмоқда. Бу ховлидаги тўй-томоша, фарзандлар, неvara-чеваралар, куда-андалар тўпланишганини кўрсангиз, бир қишлоқнинг одамлари йиғилибди-да, дейсиз. Негаки, ёшу кекса, турли ёшдаги одамларнинг ҳаммаси шу Жаннат момонинг қондошлари, шажарасининг давомчилари саналади.

Бир-бирга меҳрибон қайнона-

✓ ЮЗ БИЛАН ЮЗЛАШГАНЛАР

келиндарга қараб, кўнгилдан шундай ёруғ ўйлар ўтади: қайноналик узвий бир занжир, маънавий боглиқлик, бағри бутунлик экан. Кечагина катта ховлига келин бўлиб тушган Фазилахон опанинг келини Махмудхон ҳам бугун қайнона. Чевара ке-

лин Шаҳнозахон эса катта ҳаёт оstonасига энди қадам қўйди...

Бугунги дорилон кунларга шукрона айтиб, истиқлолимизнинг кадрига етмоқчи ҳар сўзи-дуосида алқаб яшаётган Жаннат момонинг самимий дил изҳорларини эшитиб, боши осмонга етади, вужуди фахру ифтихорга тўлади кишининг.

— Бундай ҳур ва овоз замоналар, тўкин ва фаровон ҳаёт етти ухлаб тушимизга ҳам қирмаган. Ана шундай кунларни кўрмоқ бизларга насиб этганидан минг бора Яратганга шукрона айтаман. Илоё, му-

тақилгимиз абадий, халқимиз ҳамиша омон бўлсин!

Зумрадхон АБДУЛЛАЕВА,
«Оила ва жамият» мухбири.
Андижон вилояти.

ШУ СОНГА ХАБАРЛАР

НАВБАТ — РЕСПУБЛИКА БОСҚИЧИГА

Фарзанд тарбиясида кўпроқ ким масъул? Оиладаги низолардан кўпроқ ким жабр кўради? Никоҳ шартномаси ҳақида биласизми? Бир қараганда оддий саволлар. Аммо бундай жумбоқларга ёш оилалар қандай ечим топиши сизни қизиқтириши табиий.

Самарқанд вилоят Ёшлар марказида ўтказилган танловда ёш оилалар бу каби саволларга жавоб бериш, шунингдек, спиртли ичимликлар билан боглиқ муаммоларни саҳнага олиб чиқиш ҳамда оилада ўзларининг тежамкорлик каби хислатларини намойиш этишда тезкорлик билан ҳаракат қилишди. Вилоят хотин-қизлар кўмитаси, «Қамолот» ЁИХ, «Маҳалла» жамғармаси вилоят бўлими ҳамкорлигида ўтказилган «Энг намунали ёш оила» кўрик-танловининг вилоят босқичида 8 та тумандан ёш оилалар иштирок этишди.

— Танловдаги саволлар қутилмаган ва, шу билан бирга, маъноли бўлди, — дейди танлов голиблигига эришган ургутлик Хуршид Рашидов. — Рафиқам Гулбаҳор ҳам, ўзим ҳам Ургут тиббиёт коллежида ўқувчимиз. Икки нафар фарзандимиз бор. Бугун давлатимизнинг ёш оилаларга ғамхўрлиги, уларни қўллаб-қувватлаётганининг бош мақсади ҳам оилалардаги соғлом муҳитни сақлаш, хотиржамликни асраш. Демак, биз ёшлар шунга мос тарзда ҳаракат қилишимиз лозим.

Танлов якунида иштирокчиларга фахрий ёрлик эсдалик совғалари топширилди.

Ўз мухбиримиз

ОГОҲ БЎЛГАН ЮТҚАЗМАЙДИ

Ховос темир йўл бекатидаги тармоқ ички ишлар бўлими Бекобод темир йўл бекати тармоқ ички ишлар бўлинмаси ташаббус билан шаҳар хотин-қизлар кўмитаси фаоллик, прокуратура, «Қамолот» ЁИХ ва мазкур ҳудудга яқин жойда яшаётган маҳалла ахли вакиллари иштирокида барқамол авлод тарбияси билан боглиқ масалалар, шунингдек, вояга етмаган ёшлар орасида ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш, фуқаролар ҳавфсизлигини таъминлашга бағишлаб, «Ёшлар — келажагимиз» мавзусида тадбир ўтказилди.

Тармоқ ички ишлар бўлими томонидан келтирилган маълумотларда қайд этилганидек, жорий йилнинг 6 ойи давомида 14 хил турдаги жиноят рўйхатга олинган бўлиб, шулардан еттитасти ўғирлик, яъни, давлат мулкни талон-тарож қилиш билан боглиқлиги таъкидланди. Жумладан иккита жиноят вояга етмаган ёшлар томонидан содир этилган бўлиб, айбдорлар тегишли тартибда қонуний жазосини олишган.

Тадбирда ёшлар орасида ҳуқуқбузарликни олдини олиш борасида гуруҳи раҳбари, лейтенант Махмуджон Назаралиев ва лейтенант Асрор Боллиевларнинг ўз зиммаларидаги топшириқларни шараф билан адо этаётгани алоҳида қайд этилди.

Турдикул НОРМАТОВ,
«Оила ва жамият» мухбири.

СОҒЛИГИМ — БОЙЛИГИМ

Европа иттифоқи, ЮНИСЕФ ҳамда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамкорлигидаги «Ўзбекистонда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш хизматини такомиллаштириш» лойиҳаси асосида фаолият юритган республика ихтисослаштирилган акушерлик ва гинекология илмий-амалий тиббиёт марказининг Жиззах вилоят филиали жамоасига «Болага дўстона муносабатдаги шифохона» халқро сertiфикати тантанали суратда топширилди.

Мазкур лойиҳага биноан хизмат кўрсатган Баҳмал, Фориш, Зомин ва Галлаорол туманлари туғруқхоналари ҳам алоҳида эътирофга сазовор бўлди.

Донуғул ЖЎРАЕВА,
«Оила ва жамият» мухбири.

ИПАКЛАРИ ТИЛЛОДАН...

Ҳар йили мамлакатимиз микёсида анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган «Дўппи тикдим ипаклари тиллодан» кўрик-танловининг вилоят босқичлари нийоясига етиб бормоқда. Жойлардаги хотин-қизлар кўмиталари, «Қамолот» ЁИХ ва «Хунарманд» уюшмасининг вилоят бўлимлари мазкур хайрли тадбирларни ўтказишда бош-қош бўлмоқда.

Мустақиллигимизнинг 19 йиллиги арафасида яқунланадиган ўзига хос кўрик-танловда барча вилоят ва шаҳар, туманлардан миллий хунармандчилик билан шуғулланаётган қўлигул усталар, заргару дўппидўзлар ўз санъатларини намойиш этишмоқда. Яқин кунларда танловнинг якуний босқичи бўлиб ўтади.

Ўз мухбиримиз.

ЯНА БИР БАХТЛИ ОИЛА

Мустақиллигимизнинг 19 йиллиги байрами арафасида Китоб туманидаги 5-Меҳрибонлик уйида ўзига хос бир шодиёна нишонланди.

«Қўшчино» тўйхонасида мазкур Меҳрибонлик уйида тарбияланган Зухриддин Раҳмонов ва Навбаҳор Шерматоваларнинг никоҳ оқшоми бўлиб ўтди. Меҳр маскани раҳбари Тоштемур Сатторов тўйни ўтказишга бош-қош бўлган саховатли инсонлар

— Мавжуда Шаропова, Бекмурод Раҳматов, Хусниддин Жўраев, Шухрат Жаҳонгиров, Лутфилло Эшбоевларга самимий миннатдорчилик изҳор этди.

Никоҳланувчи ёшларни туман ҳокимлиги номидан туман хотин-қизлар кўмитаси раиси Розия Ашурова, туман ФХД бўлими мудир Сарвиноз Абдуллаева ва бошқалар самимий табриклаб, уларга бахт-саодат тилладилар.

— Бағрикенг юртдошларимизнинг меҳр-муруватларидан чексиз қувондик, — дейди кўёв Зухриддин Раҳмонов. — Насиб этса, ҳамма ҳавас қиладиган оила соҳиблари бўламиз.

Шавкат СУЛТОНОВ,
«Оила ва жамият» мухбири.
Қашқадарё вилояти.

✓ ШУКУҲ

Маҳаллий давлат ҳокимияти, назорат қилувчи ва лицензия берувчи органлар томонидан тадбиркорлик субъектларига рухсатномалар бериш, тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш, қурилишга рухсат бериш, кадастр орқали расмийлаштириш ва бинолар ижараси учун тўлов миқдорини белгилашга оид қонунбузилиш, бюрократик тўсқинликлар ва сансалорликларга йўл қўйилган тақдирда,

Сиз тадбиркорлар ўз ҳуқуқларингизни ҳимоя қилиш учун

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар ва вилоят прокуратураларининг қуйидаги «Ишонч телефони» рақамларига ёки «007» қисқа рақамга кўнғироқ қилишингиз мумкин.

№	Прокуратура органлари	Ишонч телефонлари	
1.	Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси	код: 8371	232-43-91 232-45-40
2.	Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖДЛҚК Департаменти	код: 8371	233-84-20
3.	Андижон вилоят прокуратураси	код: 8374	224-06-09
4.	Бухоро вилоят прокуратураси	код: 8365	223-74-79
5.	Жиззах вилоят прокуратураси	код: 8372	226-09-62
6.	Қашқадарё вилоят прокуратураси	код: 8375	221-07-82
7.	Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси	код: 8361	222-26-39
8.	Навоий вилоят прокуратураси	код: 8436	225-07-17
9.	Наманган вилоят прокуратураси	код: 8369	226-23-02
10.	Самарқанд вилоят прокуратураси	код: 8366	235-07-34
11.	Сирдарё вилоят прокуратураси	код: 8367	223-38-22
12.	Сурхондарё вилоят прокуратураси	код: 8376	223-20-36
13.	Тошкент шаҳар прокуратураси	код: 8371	273-74-81
14.	Тошкент вилоят прокуратураси	код: 8371	277-76-18
15.	Фарғона вилоят прокуратураси	код: 8373	224-04-80
16.	Хоразм вилоят прокуратураси	код: 8362	227-45-71

Бундан ташқари, барча туман — шаҳар прокуратураларида ишонч телефонлари, фуқароларнинг кундалик қабули навбатчилик асосида тўхтовсиз ташкил этилган.

Сизнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларингиз тезкорлик билан ҳимоя қилиниши таъминланади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ПРОКУРАТУРАСИ

МАЛИКАНИ ТУШУНГАН АЁЛ

ёхуд бир оила мисолида хотин-қизлар кўмитаси фаолиятига назар

Баҳорнинг салкин, серёғин кунларидан кўри эди. Кечаси билан ёмғир шивалаб ёққан, эр-талаб куёш кулиб турган бўлса-да, ҳали нам ҳаво этни жунжиктирадиган даражада. Шундай ҳавода эрталабдан опанинг хонасига ҳорғин, бошидаги рўмоли ҳам ҳафсаласиз ўралган, кўзлари умидга тўла бир аёл кириб келди.

— Мени уйимдан ҳайдаб юборишди... — буёғига Малика гапиролмади, кўзёшлари аёл сабрининг сўнги томчисидай қуюлаверди.

Ҳафиза опа аёлга руҳан далда берди. Унинг ёрдамга муҳтожлиги аниқ бўлса-да, ишни эртароқ бошлаши, аммо фақат унинг сўзлари билан хулоса чиқармоққа шошмаслик кераклигини ҳис қилди. Воқеанинг қисқа мазмунидан хабардор бўлгач, аёлни машинага миндириб, йўлга тушди. Уни аввал туман тиббиёт бирлашмасига олиб бориб, тиббий кўриқдан ўтказишди. Жувонга тиббий ёрдам кўрсатилди, руҳияти тинчлантирилди.

Хулоса чиқаришга шошилманг. Аёл соғлиғидан шикоят қилиб келгани йўқ. Ҳафиза Ҳасарова ҳам тиббиёт ходими эмас, у киши Самарқанд вилояти Жомбой туман ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси.

— Аҳолининг репродуктив саломатлиги, аёлларнинг хунарли, ўқимишли бўлишига шахсан Президентимиз, давлатимиз томонидан алоҳида эътибор қаратилаётгани бежиз эмас, албатта, — дейди Ҳафиза опа. — Шу масалада Президент қарорлари ва унинг жойлардаги ихроси юзасидан олиб борилаётган кенг қамровли ишлар ўз самарасини бермоқда. Аммо ҳали қилинажак ишларимиз кўп. Бугун аёллар илму хунарли бўлса оилаларда турли низолар камроқ учраши кундай равшан.

Дарвоқе, Жомбой туманида ҳозирги кунда 64 минг 440 нафар хотин-қиз бор. Уларнинг 38 минг 377 нафари фертил ёшдаги аёллар ҳисобланади. Бугунга қадар уларнинг барчаси тиббий кўриқдан ўтказилди, 24 минг 952 нафари соғломлаштирилди. Кишлоқ жойларда яшай-

диган ҳомиладор аёллар фольи кислотаси мавжуд умумий мустаҳкамлайдиган поливитаминлар билан ҚВП врачларининг тайинлов рецепти бўйича таъминланади.

Дўстлик, Оқ олтин, Қорарик ҚВПларида жорий йилда таъмирлаш ишлари амалга ошириляпти. Ғубдин ҚВПда янги

тикиб сотишади. Маликага шу ерда хунар ўрганиш учун йўлланма берилди...

Умуман, жорий йилнинг шу даврига қадар туманда Бандликка кўмаклашиш маркази томонидан 900 нафардан зиёд аёллар иш билан таъминланди, 50 нафар қиз касбга қайта ўқитилди. 87 нафар аёл жамоат ишларига

фиқ асосида ташкил қилишса, мақсадга мувофиқ бўларди. Дейлик, коммунал тўловлар масаласи бўйича жойларга чиқингизми, биратўла ўша худуднинг но-тинч оилаларига ҳам кириб ўтиш керак. «Аҳвол қандай эди-ю, қандай ўзгаришлар бўлди?» Мана шундай тартибда ишлайдиган маҳаллаларимиз ҳам бор. Шунинг учун бўлса керак, бу йил туманимизда но-тинч оилалар сони 15 тага камайди, ажримлар ўтган йилнинг шу даврига қадар 57 та бўлган бўлса, бу йил уларнинг сони 37 тани ташкил этди. Тушунтириш ишлари натижасида бир йил оралик-танаффус билан бўлган туғруқлар сони 15 тадан 6 тага камайди. О и л а л а р н и яраштирув бўйича маҳаллалар билан ҳатмкорликда қатор ишларни олиб бораёямиз.

— Уэр, Ҳафиза опа, ишлар билан бўлиб... — шовшиб кириб келган маслаҳатчи опанинг ово-зида узрхоҳ оҳанг бор эди. — Бу оилада жанжаллар бўлиб турарди, лекин шу даражага етди, деб ҳаёлимга келтирмабман. Қайнонаси ҳеч кимнинг гапига қулоқ солишни истамайди. Сизга нима етмапти, десак, турли ба-хоналар топади. Тўғри, келин-даям озроқ айб бордир, лекин бу кечичликлар ҳаммада ҳам бўлиши мумкинлигини ҳеч тушунтиролмаёямиз-да. Икки-уч бора маҳалла фаоллари билан шу хонадонда тушунтириш ишлари олиб бордик. Лекин натижа бўлмади.

— Ундай бўлса, қани, бизни ўша хонадонга бошланг, — Ҳафиза опа йўлда ҳам маслаҳатчи опанинг фикрларини тинглаб борди.

— Ўзи уларнинг жанжаллари арзимас баҳоналар сабаб бўлади, — сўзини давом эттирдик маслаҳатчи опа. — Икки аёл уйда ўтирса, албатта, бир-

бино қуриш учун иш бошлаб юборилган.

Она ва бола саломатлигини мустаҳкамлаш учун «Саломатлик — 2» лойиҳаси бўйича туман туғруқ комплексига, Нўш ҚВПсига ФЭК, наркоз аппарати берилди. Шодлик, Алишер Навоий, А. Курбанов маҳаллаларида саломатлик маданиятини шакллантириш бўйича ўн кунликлар ташкил этилди.

...Маликага ҳам сифатли тиббий ёрдам кўрсатилди. Лекин унинг муаммоси фақатгина бунда эмасди-да. Кўмита қошида ташкил этилган, ҳозирда яна иккита маҳаллада очилиши режалаштирилган «Оилаларни ижтимоий ҳимоя қилиш маркази» туманда икки йилдан бери фаолият юритади. Ҳафиза Ҳасарова Малика билан ўша ерга борди.

— Шу марказ сабаб туманда 80 нафарга яқин аёллар ишли бўлишди, — изоҳ беради суҳбатдошим. — Асосан тикув ишлари билан банд бўлган бу аёллар уй-рўзгор учун зарур бўюмлар

жалоб этилди.

...Маликанинг муаммоси ҳали ечилганича йўқ. Ахир, уни уйдан ҳайдаб юборишган. Фарзандларидан мосуво бўлган, ота-онаси йўқ бир жувоннинг бундай холга тушишига нималар сабаб бўлганини барибир бир шахснинг нуқтани назари билан ҳал қилиш қийин.

Малика истикомат қиладиган маҳаллага боришганда куннинг тенг ярми ўтиб кетганди. Аксига олиб маҳалла маслаҳатчиси ҳам коммунал тўловлар масаласи билан чиқиб кетган экан.

— Тўғри, бугун маҳалла маслаҳатчилари зиммасидаги вазифалар ортомқда, — фикрини билдиради опа. — Асосий ишларидан ташқари коммунал тўловлар дейсизми, пилла ва бошқа шу каби масалаларда ҳам маҳалла маслаҳатчиларига сўяниляпти. Лекин бу каби ёрдамчи ишлар уларнинг асосий, муҳим ишларидан қалгитмаслик керак. Аввало, ишни режалаштириб олишса, маълум бир гра-

АЁЛ ВА ЖАМИЯТ

биридан камчилик топаверди-да. Келиннинг бирор хунари бўлса, вазият сал бошқачароқ тус олармиди?..

— Сизни маъмурий тартибда жазолаймиз, — айтилган гап-сўзлар кор қилмагач, сўнги қатъий фикрни билдирди Ҳафиза опа. — Иккита болани онасидан тортиб олиб, унинг ҳам ҳаққи бўлган уйдан ҳайдаб юборишингиз қайси қонунга тўғри келади?..

Қайнона бироз пасайгандек бўлди. Келиннинг айбларини айтди. Келин ҳам ўз хатоларига иқроор бўлди, сўнг бир-биридан кечирим сўрашди...

Ҳафиза опа бу хонадондан чиқаркан, кўнглида ҳали ҳам уларнинг тинч-оқойишта яшаб кетишига бироз шубҳа бор эди. Икки ҳафталадан сўнг йўли яна шу маҳаллага тушиб, уларнинг хонадонига ҳам кириб ўтди: уйда қайнона билан болалардан бошқа ҳеч ким йўқ экан.

«Келиним тикиш ўрганапти, айланай, кўркмай келаверинг», — онанинг сўзлари самимий экани биланиб турарди...

Ҳар бир оиланинг ўзига яраша ташвишу қувончлари бор. Ташқаридан қараганда, бир хил кўринган муаммоларни ҳал қилишда ҳам ўзига хос ёндашувлар зарур. Баъзи хонадонлардаги низолар биргина эътибор билан ҳал бўлса, бошқа бир оила учун бунга йиллар керак бўлади. Юқоридаги оила ҳам бир эътибор билан тикланиб кетди.

— Бугунги хотин-қизлар кўмиталари фаолияти билан бундан ўн йиллар аввалги кўмитанинг фаолиятида кескин фарқ бор, — дейди Ҳафиза Ҳасарова. — Айниқса, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон хотин-қизлар кўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча қарар-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони-дан сўнг ушбу тизимдаги иш тартиби янаям жонланди. Энди кўмиталар фақат маиший муаммолар эмас, балки хотин-қизларнинг ижтимоий нуфузини ошириш йўлида ҳам иш олиб бораёпти. Бунинг учун барча им-конимиз бор. Мақсад эса битта — оилаларнинг тинч-хотир-хамлиги, демакки, жамиятимизнинг фаровонлигига ўз ҳиссамизни қўиши.

Гулруҳ МҲМИНОВА,
«Оила ва жамият» мухбири,
Самарқанд вилояти.

ХАРБИЙЛАР ҲАЁТИДАН

Муҳаббатни оиланинг кўрғони дейдилар. Эр-хотин ва фарзандлар эса унинг мустаҳкам устунларидир. Юсуфжоннинг қалбида ҳарбий соҳага бўлган орзу-ҳавас муддатли хизмати ўтаётган пайтда пайдо бўлган эди. Бориб-бориб бу қизиқиш чин мақсадга айланди ва у ихтиёрий равишда шартнома бўйича хизматда қолиш истагини билдирди.

— Йигит учун Ватанин химоя қилмоқ — энг муқаддас бурч. Ўғлимнинг бу қарорини эшитиб, бошим осмонга етди, — дейди отаси Ташча ана мамуният билан.

Онаси Ҳадича опанинг ҳам қувончини таърифлашга сўз оғиз. Хуллас, Юсуфжон учун яна масъулиятли давр бошланди.

— Сен тенги йигитлар аллақачон уйланиб, болали-чақали бўлишди, бу йил тўйингни қилмоқчимиз, — деди бир кун отаси, Юсуфжон таътиль олиб қишлоққа келганида.

— Агар кўнглингда ёққани бўлса айт, — деди Ҳадича опа ҳам турмуш ўртоғининг галини қувватлаб. — Совчи бўлиб

борайлик. Биз ҳам орзу-ният қилганимиз, ўғлим.

Ота-онасининг бу таклифидан бироз ўнғайсиз аҳволга тушган Юсуфжон жўялик гап айтмади. Фақатгина хижолат ила «Ўзларингиз биласизлар», деб кўйди. Бу гап уларга ҳам маъқул бўлди ва келин топиш ҳаракатига тушиб қолишди. Ўзбекчилик-да, ҳар ким хонадонига кириб келадиган келинни ақли-одобли, оқила бўлиши, энг асосийси, хонадон соҳибларининг хурматини жойига қўйишини истаиди. Ва ниҳоят, келин ҳам топилиди. Қўшни қишлоқлик узоқ қариндошлари Улашбой аканинг қизи Нилуфархон Юсуфжонга ҳам ёқди. Бўлажак келин-куёвларнинг илк учрашувдаёқ бир бировларига меҳри тушди. Шундай қилиб, барчанинг ҳаваси келадиган тўй ҳам бўлиб ўтди...

Оила бошлиғи сержант Юсуфжон Дехқонов ва уй бекаси Нилуфархон мана етти йилдирки, бир-бирларини меҳр-муҳаббат билан ардоқлаб келишапти. Етти йиллик сабр ва ирода меваси сифа-

тида дунёга келган Умиджон эса хонадоннинг қирғи, бахтию ҳаловати. Нилуфархон пазанда, чевар, хуллас, бир ўзбек аёлига хос кўпга фазилатлар соҳибаси. У юрт посбонининг йўлдоши бўлганидан, бахтли оила соҳибаси эканлигидан беҳад шод. Юсуфжон ҳам турмуш ўртоғидаги ана шу ибратли жиҳатларни қадрлайди.

Бугун фахр билан тилга олаётган оила соҳибларидан бундай аҳиллик ва тотувликнинг сирини сўраймиз. Иккаласи ҳам бараварига бир-бирининг ижобий хислатларини сабаб беришади. Ҳарбий шаҳарча аҳли ҳам бу бахтли хонадонга ҳавас билан қарашади.

Ҳарбий оила бекалари билан суҳбатлашганда улар учун сабр ва қаноатнинг ўрни нақадар муҳим эканини яққол сезасиз. Чунки улар турмуш ўртоқларининг хизматлари сабаб кўп ҳолларда республикамизнинг турли худудларида, ҳар хил шароитларда яшашлари, шунга кўни-қишларига тўғри келади.

— Оилада эр ва хотин бир-бирини тушуниб, сирдош ва кўмакчи бўлиб яшаса, шунинг ўзи катта бахт, — дейди Нилуфархон. — Ана шундангина бу хонадонда файзу барака, тотувлик бўлади. Тўғри, ҳарбийнинг аёли бўлишнинг ҳам ўзига хос қийинчиликлари бор. Негаки, турмуш ўртоғининг юрт оқсоғишлиги йўлда ўтказиладиган беҳаловат кунларида сиз ҳам биргасиз. Шу боисдан ҳам уларнинг масъулиятини, машаққатини яқши англайман.

Ғайрату шижоати билан обрў қозонган Юсуфжон Дехқоннинг бу соҳада хизмат қилаётганига ҳадемай ўн йил тўлади. Дастлаб офицерлар — Анвар Жаъфаров, Акмал Ортиқовлардан ҳарбийликнинг ҳадисини олган сержант Дехқонов ўз вазифасини ниҳоятда пухта билади. Ёшлигидан катта давраларда қўсра тушиб юрган бу йигит ҳарбий кўсра миқёсида ўтказилган спорт мусобақаларида ҳам бир неча бор фахрли ўринларни эгаллаган.

Гулнора ХОЖИМУРОДОВА

МЕҲР ЯШАР, МУҲАББАТ ЯШАР

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

— Тоҳиржон, овқатинг совиб қолади, кела қол тезроқ...

Компьютерда интернет орқали ўйин ўйнаб ўтирган болакай ойисининг чақирғини безътибор қолдирди. Орадан ярим соат вақт ўтди.

— Ўғлим, инглиз тилидан машғулотга кеч қоласан, компьютерни ўчир энди.

Болакайнинг "ҳоз-и-ир" деган овози эшитилди ва у яна пинагини бузмай машғулотини давом эттирарверди. Фарзанди ўзининг айтганини қилмаётганидан жажли чиққан она бу сафар унинг олдида келиб, овозини баландлатди:

— Эрталабдан буён шу матоҳга термулиб ўтирибсан. Агар ҳозироқ турмасанг, бундан кейин бирорта айтган нарсангни олиб бермайман.

— Майли, обермансангиз, оберман!

Она суюкли фарзанди компьютерга қачон бунчалар боғланиб қолишга улгурганидан ҳайрон бўлганича, унга ажабланиб қаради...

Сўнги йилларда интернетнинг "иллат"лари, унинг ўсиб келаётган ёш авлод онгига салбий таъсири ҳақида кўп гапирилмоқда. Албатта, бу чегарасиз маконнинг ҳам салбий, ҳам ижобий томонлари мавжуд. Ҳўш, булар нималардан иборат? Интернет исталган зарур маълумотларни тез олиш, масофани яқинлаштириш, тезкор ахборот алмашиш, телевизор, радиони шахсий компьютерингизда ўтириб кўриш ва эшитиш, жуда ҳам улкан ахборотга эга бўлиш ва ҳоказолар имконини беради. Маълумки, болаларнинг аксарияти интернет кафеларига халқаро тармоқнинг мана шундай имкониятларидан фойдаланиш учун эмас, балки фақат турли хил ўйинларни ўйнаш, ўқув йилида эса тайёр рефератларни кўчириш учун келишади. Бугунги кунда мактаб ва бошқа ўқув юртли дастуридан ўрин олган мавзулар бўйича реферат тайёрлаш интернет тўғрисида "беш дақиқалик ишга" айланди. Ўқувчилар, талабалар керакли мавзуга оид зарур маълумотларни интернетдан топиб, устига "реферат" сўзини кўндириб, баҳо олишмоқда. Энг ачинарлиси, кўп ҳолларда ўқувчилар реферат мазмунини сўраб ҳам ўтиришмайди. Ўқувчи эса жонини койитмай, китоб ўқимай баҳо олганидан хурсанд. Бу билан ким кимни алдаяпти? Ўқувчи "ҳисобот" учун рефератларни йиғиб олиб, ўқув режасини баҳарлаётганини кўрсатиб, атрофдагиларни алдаяптими ёки ўқувчи хатто матнига кўз югуртирмай, реферат топириб, баҳо олиб, ота-онасини хурсанд қиляптими? Зеро, реферат кичик тадқиқот бўлиб, ўқувчиларда мактаб давриданок илмий изланиш олиб бориш кўникмаларини шакллантириш учун топириқ сифатида берилади.

Энди компьютер ўйинлари ҳақида фикр юритадиган бўлсак, уларнинг кўпчилиги зуравонликка, оммавий қиргин қуролларини тарғиб этишга асосланган. Аммо компьютер технологиялари ривожланаётган асримизда болаларга виртуал ўйинларни ўйнашни бутунлай тақиқлаб қўйиб бўлмайди, бунинг имкони ҳам йўқ. Фақат фарзандининг қандай ўйин ўйнаётгани, албатта, ота-она назорати остида бўлиши керак. Мутахассисларнинг фикрига кўра, ёш болалар ва ўсмирларнинг компьютер таъсирига тушиб қолишига айнан ўйинлар сабаб бўлади. Болаларни миллий қадриятларимизни улуглаш ва ҳурмат қилиш ру-

ҳида тарбияловчи, уларга она Ватанимиз тарихини ўргатувчи ўйинларни наҳотки дастурчиларимиз яратишга қодир бўлмасан? Зеро, бугунги кунда жаҳонда ёшлар онгини эгаллаш учун кураш борар экан, аввало, рақобат бозорига сифатли, ёшларга ижобий таъсир кўрсатадиган ўйинларни чиқаришимиз зарур. Балки Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги, «Камолот» ЁИХ каби ташкилотлар ҳамкорликда дастурчилик ўртасида энг яхши миллий интернет ўйинлари танловини ўтказиши керакдир.

Бундан ташқари, интернет макони жуда ҳам катта ахборот манбаи бўлгани боис, ундан зарур, керакли маълумотларнигина олишлари учун ёшларда виртуал ахлоқни шакллантиришимиз зарур. Бу ҳар бир оилада турли усуллар воситасида: ота-онанинг фарзанди билан дилдан

6. Кўпроқ вақтингизни интернетга ажратганингиз учун оилангизда, ўқишда, ишда муаммолар юзага келганми?

7. Интернет тармоғида узоқ вақт қолиб кетганингизни яшириш учун оила аъзоларингизга, ҳамкасбларингизга, шифокорга ёлгон гапирганингизми?

8. Интернетдан кайфитингизни кўтариш, муаммоларингизни унутиш учун фойдаланасизми?

Агарда бешта саволга "ҳа" жавобини берсангиз, демек, сиз аллақачон интернет таъсирига тушиб улгургансиз ва сизни ипсиз ушлаб турган тўрдан тезроқ қутулишингиз зарур, чунки бу келажакда ҳаётингизга салбий таъсир кўрсатиши мумкин.

ИНТЕРНЕТ ХОЛИС ДАСТЁРМИ ЁКИ?..

Шаҳодат Холиқова, психология фанлари номзоди:

— Афсуски, сўнги йилларда, айниқса, ўқувчи-ёшлар орасида интернет, турли хил компьютер ўйинларининг таъсирига тушиб қолиш ҳолатлари кўп кузатилмоқда. Бу, аввало, уларнинг хатти-ҳаракати ўзгаришида — турли баҳоналар билан дарсларни қолдириб, интернет-кафеларда уззукун ўтириши, бутунлай компьютер ўйинлари қахрамонларининг ҳаёти билан яшаши, уларга тақдир қилиши, асабий бўлиб қолиши, бирор бир машғулотга фикрини жамлай олмаслигида кўринади. Энг ёмони, агарда ота-оналар фарзандларидидаги ўзгаришни пайқаб, тезда олдини олмасалар, руҳий ва жинсий ўтиш даврида бўлган ўсмирлар ўзларини ҳеч кимга кераксиздай, уларни катталар мутлақо тушунмаётгандай сезиб, турли ноҳўя ишларга қўл уришлари ҳам мумкин. Зеро, улар бундай ёшда ҳар қандай ноодатий ташланган қадам ўзларини бошқаларга қахрамондек кўрсатади, деб ўйлайди.

Бугун бутун дунёда олимларни интернет таъсирига тушиб қолишининг яна бир асорати — эгоцентризм ҳам ташвишга солмоқда. Эгоцентризм — инсон ўзини барча воқеаларнинг қахрамони сифатида ҳис қилишидир. Бола ўз ҳаётининг биринчи кунлариданок ота-онаси эътиборини ўзига қаратишга ҳаракат қилади. Бунинг учун феъл-атворидан келиб чиқиб турли усуллар танлайди: қайсидир бола йиғлаб, бошқаси аразлаб, учинчиси эркаланиб ўз мақсадига эришади. У улғайган сари доимо бошқаларнинг эътибор марказида бўлишга кўпроқ интилади. Бора-бора, эгоцентризм ўз шахсиятининг аҳамиятини намоён қилишга айланади. Унинг орқасидан эса эгоизм, яъни ўзини ўта севиш, бошқалар билан ҳисоблашмаслик келиб чиқади. Эгоист одам эса бировга ҳамдардлик билдирмайди. Ўзганинг дардини ҳис этмайди. Ўзидан бошқа ҳеч кимни яхши кўрмайди. Хаттоки фарзандларини ҳам. Ўсмирларда компьютер ўйинлари, интернет айнан эгоцентризмнинг ёрқин намоён бўлишига сабаб бўлади. Бола яқинлари билан эмас, балки умрида бирор мартаба ҳам кўрмаган виртуал танишлари билан суҳбатлашишни афзал билади. Қолаверса, виртуал суҳбатлар бошқаларни алданишнинг қулай воситаси бўлиб ҳам хизмат қилади. Масалан, чатларда 12 яшар қизалоқ ўзини 18 ёшли қиз сифатида таништиради ёки аксинча. Муаммо ечимининг ягона йўли — ота-оналар фарзандлари устидан назоратни кучайтириши, уларга "дўст" бўлиб, ўтиш давридаги муаммоларни ҳал этишга ёрдам беришидир.

Наргис ҚОСИМОВА,
журналист.

ИФТИХОР

ИСТИҚЛОЛИМ — ИҚБОЛИМ

(тўртликлар)

Сен бугун ёш чинорсан,
неварам ёшиндадур,
Ўй тўққиз олам охиб,
довруғинг бошиндадур,
Муҳаббат битга бўлса,
у ҳам сенсан Ватаним,
Ўнгимда ҳам туғимда
фақат сенсан айтганим.

***

Айёмлар кўп, ичинда
йўқ унга монанд,
Истиқлолнинг неъматини
ҳар уйда ҳамдам,
Кута-кута ўтгалар орзулар билан
Отам-онам кўрмаган
армонли байрам!..

***

Истиқлолда туғилган
туғилди бахт устида,
Манглайда ошқоқ нур
ялтираб турсин мангу!
Камол тошиб ўсмоқда
мовий осмон остида,
Қайноқ бағрига олган
иссиқ Ўзбекистон бу!

***

Истиқлолнинг қадами
етди "Самарқанд" ора,
Мирзо Улугбек руҳи
қўллади дониш аҳлини.
"Рўйи осмон сайқали"
бўлди янги сайёра,
Ифтихор юлдузини
арзийди тақса халқим.

Гулчехра ЖўРАЕВА

СЕН МАНГУ БАҲОРСАН

Ватан — меҳрим тушган қиёссиз
тупроқ,
Минг йиллик тарихинг
қароғларимда.
Илдиларинг маҳкам,
тўқилмас япроқ,
Сен яшил дарахтсан,
ардоқларимда.

Осмондай бағри кенг, ёлғизим Ватан,
Кипригинг учида ҳаловатим бор.
Музаффар юртларни
сийлагувчи шаън,
Ҳар бир япроғингда
саловатим бор.

Қуёшга елкадош ўсасан мудом,
Тўрт фасл ям-яшил,
мангу баҳорсан.
Юлдузлар порлагай,
қуёшчи осмон,
Кўнглимни ёритган
нур-ифтихорсан.

Сабзалар ранг олган
бўйи-бастингдан,
Мангуга дахлдор
чаман-бўстонсан.
Дунёлар ҳайратда
азал аслингдан
Сен ёруғ, ям-яшил
Ўзбекистонсан!

Майрам ШАРОПОВА

— Уч ой муҳлат бер, ундан ажрашаман, деб ваъда берувдинг-ку, номард! — кичкирдди ёшгина «қиз» йигитга мен ва ушбу можарони ҳал қилиш учун тўпланган маҳалла фаоллари олдида.

— Ўзинг нега мени ҳомила-дорман, деб алдадинг?

— Ҳей, аҳмоқ! — тобора асабийлаша бошлади у. — Ёшинг қирқда бўлса, мен эса бор-йўғи йигирма учдман. Эсингдами,

эримни бутунлай ажратиб олмақчи бўлган.

— Эрингни мен қақриб олганим йўқ! — яна сапчиди ҳалиги хотин. — Ўзи мени ҳоли-жонимга қўймайди. Неча марта жавобини бердим. Барибир кетмади. Биласизми, опа! — дея у энди менга юзланди. — Бундан қочиб ҳам қутулмасдим. Бир куни дугонаникига қочиб, яшириниб ўтирдим. Уша ердан ҳам топволиб, мени уриб қайтариб

қизим ёмон йўлда-ю, сенлар тўғри йўлдамисанлар? Уша дугонасини биров билан ушлаб олувдингми? — Ҳе, ўша... — аёл шундай ахлоқсиз сўзлар айтдики, участка нозири ҳам чидолмай, уни тартибга қақришга мажбур бўлди.

Эйтибор қилаётган бўлсангиз, можаронинг асл илдицига энди яқинлашаймиз.

Албатта, ҳаётингиз давомида шунга ўхшаш воқеаларни

ким турмушдан ажралаётганида, менинг ўзим ёмон эдим, демаган.

— Ҳўп, майли, — дедим мен. — Аммо эрдан чиққач, одатда аёллар ота-онаникига қайтиб боради. Сиз эса нега бир ўзингиз алоҳида уйни ижарага олиб яшасиз?

— ...
Хурматли ўқувчи, асли бу саволни боядан буён зўр бериб қизини ҳимоя қилаётган, унинг

✓ ҲАЁТ САБОҚЛАРИ

тарбиялаётган фарзанди-чи, эртага у ким бўлади? У ҳам бировнинг оиласини ҳеч бир виждон қийноғисиз бузадиган, бу одадий турмуш тарзи деб ҳисоблайдиган одам бўлмайди, деб ким кафолат беради?

Қайсики қиз ноёқ ёки хато йўлга кирдимки, демак, унинг иллатини оиладан, тарбиядан излаш керак.

Эйтибор қилганмисиз, агар эркак киши ҳаётда хато қилса, йўлдан адашса, фарзандлари қобил бўлиши мумкин, аммо она издан чиқса, у тарбия қилган болалар келажагидан умид йўқ. Чунки аёл — оилада асосий тарбиячи. У — илдири! У чириса, новдалар ҳам чирийдилар, у бузилса, новдалар ҳам бузиладилар, у қийшайса, новдалар ҳам қийшайдилар.

Энди юқоридаги можарога қайтадиган бўлсак, хайриятки, маҳалла-қўй, жамоатчилик аралашгач, ижобий ҳал бўлди. Йигит ўз оиласига қайтди.

Аммо ҳалиги жувон-чи? Унинг келгуси тақдири нима бўлади? Онаси уни ўраб-чирмаб, тартибга қақриш ўрнига ўзи қўллаб-қувватлаб тургандан сўнг қизи яна бошқа бировнинг оиласини бузмаслигига ёки пул туфайли дуч келган эркакка илашиб кетавермаслигига ишониб бўладими?

Муборак Ҳадиси шарифларда келтирилганидек, учта қизни (ҳатто бир қизни ҳам) воёга етказган ота-онанинг хизмати жаннатга дохил бўлар экан. Улуғ ҳикмат замиридаги ҳақиқат шуки, қиз боланинг тарбияси жудаям нозик ва ор-номуси муқаддаслиги боис, унинг шаънини асрай билган ва яхши тарбия берган ота-она шундай шарафли мукофотга лойиқ қўрилажак.

Қуқурроқ ўйлаб кўрсак, уч (битта бўлса ҳам) қиз тарбияси бу — миллатнинг эртанги кунини учун замин ҳозирлашга жавобгарликдир. Бу эса ҳар биримизга жуда катта масъулият юклайди.

Шахло АҲРОРОВА,
Жиззах вилоят
ҳокими ўринбосари,
хотин-қизлар кўмитаси
раиси.

ОИЛАДАН ТАШҚАРИДА БАХТ ЙЎҚ

ёхуд қиз фарзанд тарбиясида оид кузатувлар

иккаламиз дўконга кирганимизда сотувчи нима дедди? «Дадангизга ҳам маъқул келди-ку, олаверинг», деганди. Ҳозир сендан бола туғсам, у йигирмага киргунча, ўзинг олтишга кирасан. Отам тенги чол бўласан-ку! Бошимга урамани, сен дардисарни!

Ана, мударра! Жаҳл устида айтилса ҳам, ёш жувоннинг кўнглидаги ҳақиқий ният юзга чиқди. Йигитнинг тоза умидлар асосига қурилган оиласини бузиб, хотини билан ажраштиришни истабди-ю, фарзанд ва ўзроқ меҳр-оқибат асосида ана шундай оила бино этишни истамабди-да!

— Ҳомиладорман деб алдан нима учун керак эди? — сўрадим мен.

— Ўн беш йилдан ошди турмуш курганимизга, — аниқлик киритди йигитнинг бурчақда пиқиллаб йиғлаб ўтирган хотини. — Ҳалигача фарзандимиз йўқ. Бир марта бўйимда бўлиб тушиб қолди-ю, шу билан фарзанд бўлмаяпти. Эрим ўзини синаб кўрмоқчи бўлган. Тўғриси, мен аҳмоқ, ўзим шундай маслаҳат берувдим унга. Агар бу аёл туғиб берса, боласини бошга қўйиб ардоқлашга ҳам, кундош тутиб яшашга ҳам рози эдим. Бу эса эримнинг бола учун ўзинга бораётгани билган. «Ҳомиладорман», деб алдаб, мендан

олиб келди.

— Дугонаси ахлоқсиз, бу эса унга қўшилиб ичарди. Мен уни ичкиликдан, ёмон йўллардан қайтармоқчи эдим...

Бундай можароларда, одатда ҳамма ўзини оқлайди. Ҳар бир гапирадиган одамнинг сўзларига аҳамият берсангиз, гўёки ўзининг ҳеч бир айби ҳам, гуноҳи ҳам йўқ. Ҳамма қилган ишлари тўғри. Фақат бошқалар айбдор. Худди ана шундай, бошқаларни айбдор ҳисоблайдиган бир аёлнинг гапи, айниқса, эйтиборини тортди:

— Нима, сенинча, менинг

кўргансиз ёки эшитгансиз. Минг афсуски, айрим жойларда, айниқса, шаҳарнинг кўп қаватли уйлар жойлашган мавзелаарида бундай ҳоллар тез-тез учраб туради.

Ҳамма билан тенгма-тенг тортишаётган жувонни кўрсангиз, ёшгина қизга ўхшайди: келишган, шаддод феъли ўзига ярашган, бичими ҳам кичиккина, ҳеч бўёқсиз, табиий гўзаллиги бор. Аммо ўзининг айтишича, бир фарзанд билан аллақачон «ичадиган, урадиган» эридан ажрашишга ҳам улгурган. Яна шуни эйтироф этиш кераки, ҳали ҳеч

қилмишидан унлашга, ҳатто уни қўллаётган она-сига беришим керак эди-я?

— Нега ёш ва чиройли, ҳеч қаерда ишламайдиган қизингизни, қўлида боласи билан ижарага чиқардингиз? У ўзини, боласини боқиб, ижарага тўлашга пулни қаердан олиши мумкин? Бегона эркаклар кўз олайтиради, деб ўйламадингизми? — деб онадан сўрасак тўғрироқ бўларди.

Бу дунёда ҳар кимнинг ҳам тенги, жуфти бор. Қизини ўраб-чирмаб ўтириб, биров ўз тенгига ҳалолгина қилиб узатса бўлмасми?

Суриштириб кўрсам, онанинг ҳам оиласи қизиникидан қолишмас экан. У қизидан сал нарида, кўп қаватли уйда яшар, биров билан уришиб-тортишишда унга тенг келиш қийин экан. Шунақа таърифлашди уни маҳалладагилар.

Шундай онанинг қизи ким бўлиши мумкин? Бу жувоннинг

✓ БИРНИ КЎРИБ, ФИКР ҚИЛ

Кўпдан бери кўришолмай юрган дугонани соғиниб йўлга тушдим. Узоқ сафарни ширин суҳбат қисқартиради, деганлари рост экан. Икки нуруний отахонга ҳамроҳ бўлиб қолдим. Кўпни кўрган бу икки оқсоқолнинг ибратомуз ҳикояларини мириқиб эшитиб кетдим. Улар бировнинг кўпнинг ва етимнинг ҳаққи, давлатнинг мулкига кўз тикканлар охир оқибат бирон фалокатга дучор бўлишга ҳаётий мисолларни айтиб боришарди. Улардан бирига кулоқ тутинг-а:

Бир замонлар машҳур зотлардан бирининг ҳузурига яқин ошнасиз зерафат келади. Оқшом чоғи бўлса-да, давлат ишлари билан машғуллиги боис дўстига хурмат кўрсатиб, биров кутиб туришларни айтади ва ўз юмушини битиргандан кейин ёниб турган чироқни ўчириб, бошқа бир чироқни ёқди. Оғайнисиз хайрон бўлиб бунинг сабабини сўрайди. Шунда ул зот шундай жавоб берган эканлар: «Учирган чироқнинг ёғи хазинаники, яъни давлатникидир. У давлат ишлари билан машғуллигимда ёнса, менга ҳалол. Сен менинг ошнасиз ва суҳбатимиз ўзимиз-

га тегишли бўлади. Шунинг учун ёғи ўз пулимга олинган иккинчи чироқни ёқиб қўйдим. Давлатнинг молини хусусий ишларга қўлланилса, ёруғлик ўрнига қоронғулик ва уят беради».

Дугонаникига яқинлашган ҳам эдимки, дарвоза очилиб унинг ўзи чиқиб қолди. Қўшинисини кузатаётган экан.

— Борингизга шукр, яхши кунларингизда қайтарай, тан-жонингиз соғ бўлсин, илоийм, — қўлида бир даста пул кўтарган қўшни алқашдан тинмасди.

— Борини бердим, қўшни шунақа пайти керак-да. Бизнинг ҳам қоримизга сизлар ярайсизлар-ку, ахир!

Дугонам бирдан мени кўриб қолиб кучоқ очиб пешвоз чиқди:

— Кўзларимга ишонмайман, ўзларими, қандай шамол учирди?

— Топа оламани, йўқми, деб икки-лашиб келаётгандим, яхшиям ўзинг чиқиб қолдинг.

Ичкарига кирдик. Уйда ёлғиз ўзи экан. Эри иш билан кетган, болалари ҳам ёзги таътил бўлгани учун амма, холалариникида экан. У сўрига жой қилди. Бу орада ҳалиги қўшинисининг эри касал-

хонада эканлигини, дори-дармонга пул етказма олмай бир неча қўшнидан қарз сўраганлигини айтиб берди. Гап орасида томорқаси бошидаги хашаматли уйга ишора қилди. Уша қўшниларимиз ҳам қарз беришмабди. Пуллари йўқлигига ишонмайман. Кўша-қўша дўкону, ошхоналари бор...

— Кўявер шуларни, ўзингдан гапир, — мавзунини бошқа ёққа бураман...

Ким нима деса десину, барибир қишлоқ ҳавоси яхши-да. Хур-хур эсаётган шабададан роҳатланиб, дилдош дугонам билан суҳбатлашдик. Тўлин ой чиқиб тепамизга келди. Бу пайти дугонам бир текис нафас олиб ширин уйкуга чўмган эди. Мени ҳам уйку элтибди. Бир пайт қарсиллаган овоздан чўчиб уйғониб кетдим. Уйку аралаш нима бўлаётганини аввал англаб етолмадим. Дугонанин шобиш уйғотдим. Осмону фалакка қипқизил нарсалар қарсиллаб учар, томорқанинг юқори қисмида аланга кўкка ўрларди.

— Вой, қаранг, қўшминининг уйи ёнапти-ку, — дугонам сўридан сакраб тушиб оёқяланг ҳолда чолиб кетди. Ор-

тидан мен ҳам эргашдим. Борсак.. Ўт баласидан асрамин, илоҳим. Кўпчилик қўл экан. Ўт ўчирувчилар келгунча маҳалла-қўй оёққа тургани учун ўт бирпасда ўчирилди. Бирок, офат офат-да. Уй-рўзгор буюмларининг ҳаммасига ҳам олов тегиб ўтибди. Ҳовлининг бир четида кўрпа-тўшак уюлиб ётар, унинг орасида... даста-даста пуллар ерга сочилиб кетганди. Ҳаммаси яримдан қуйган.

Уй эгаларининг жони омон қолганига шукрона келтириб ортимизга қайтдик.

Олов нимадан чиққанини эрталаб эшитдик. Ўт ўчирувчилар аниқлашибди. Маълум бўлишича, катта хонадоннинг фақат бири томонига ўтказилган электр тармоғи ҳисоблагичга уланган экан. Яримдаги тармоқ ширишча ўтказилган бўлиб унда на ҳисоблагич, на катта кучланишга қарши ҳимоя воситаси бўлган. Оқибатда совутич қизиб кетиб, ўт чиқибди. Ёнғиндан келган зарарни ҳисоблашган экан... «Мен қиламан ўттиз, худойим қилади тўққиз» дегани шу бўлса керак-да. Хонадон эгалари чироқ пулидан чегираман деб, ўз ҳаётларини хавф остига қўйишибди. Баднафслик, хасислик ҳеч қачон яхшилик келтирмаслигига яна бир мисол эмасми, бу?

Баҳор ХОЛБЕКОВА.

✓ САЛОМАТЛИК СИРЛАРИ

МЕН СИЗДАН ШИФО ТОПДИМ...

Биз газетамизнинг ўтган сонларида пойтахтимизда бир неча йиллардан бери фаолият олиб бораётган табиб Қаҳҳоржон Аминов ҳақида туркум мақолалар чоп этдик. Унинг табиий гиёҳлар асосида тайёрлаган дармондорилари ҳамюртларимиз дардида шифо бўлаётгани кўпчиликда катта қизиқиш уйғотди. Қолаверса, табиб муолажаларидан даво топган айрим мухлисларимиз тахририятимизга кўнгирак қилиб, Қаҳҳоржон Аминовга ўз миннатдорчиликларини изҳор қилишмоқда.

«Ўғлим Зоҳиджон уч ёшда. Баҳор фаслида юзига оқ доғлар туша бошлади. Витаминларга бой овқатлар беришимга қарамай ҳеч семирмай, кундан-кунга нимжонлашиб борарди. Тунлари бир неча марта уйғониб, безовта бўларди. Бармоқларининг учларида қандайдир майда тошмалар ҳам пайдо бўла бошлади. Бундан биз хавотирга тушиб қолдик. Бир кун газетада табиб Қаҳҳоржон Аминов ҳақида ўқиб, ўғлимизни табиий гиёҳлар орқали даволашга аҳд қилдик ва унинг хузурига йўл олдик. Қаҳҳоржон фарзандимизга обдон ташхис қўйиб, унда жиҳза борлигини айтди, сўнг ўзи тайёрлаган махсус дармондорилардан ичинчи буюрди. Мен тайинланган малҳамларни ўз вақтида ичириб бордим. 12 кун табибнинг назоратида бўлдик, кун сайин болам-

нинг соғлиғида ижобий ўзгаришлар сезила бошлади. Иштаҳаси ҳам яхшиланди. Муолажанинг сўнги кунларида боланинг ахлати орқали майда гижжалар тушганига гувоҳ бўлдим».

**Салима КАРИМОВА,
Тошкент шаҳри».**

***

«Бир неча йилдан бери ўнг биқиним остида сим-сим оғриқ сезиларди. Бироқ вақт ўтгани сари эътиборсизлигим туфайли оғриқ яхшилади. Натижада, баъзан кўнглим айниб, тана ҳароратим кўтариларди. Шундан сўнг Қаҳҳоржон Аминов тўғрисида эшитиб, излаб бордим. У киши менга ташхис қўйиб, ўт қопимда тош борлигини айтди ва дармондорисидан ичишимни маслаҳат берди. Етти кун деганда оғриқларим камайиб, аҳолим анча яхшиланди. Кеча сийдик йўли орқали майда қум-тошлар тушганига ўзим гувоҳ бўлдим. У кишига ташақурлар айтман».

**Толибжон УМИРОВ,
Самарқанд вилояти».**

***

«Иссиқ жоннинг иситмаси бор, дейдилар. Ҳаётда кўраверар экансиз. Баъзан юрагингиз санчса, баъзан буйрагингиз безовта қилади, гоҳо эса оддий шамоллаш асоратидан кутулмай азоб чекиб юрамиз. Гоҳида арзимагандек туюладиган яра-чақалардан таъбиимиз хира бўлади. Лекин кўпчилигимизда мавжуд

бўлган бу ёмон одат — ўз саломатлигимизга беларволикдир. Мен ҳам яқинда шундай лоқайдлигим туфайли азият чекдим. Аҳён-аҳёнда ошқозоним безовта қиларди. Ўзим билиб-билмай, ҳар хил дори-дармонлар ичиб юравердим. Охири оғриқ мени шунақа букчайтириб қўйдики, дунё кўзимга тор бўлиб қолди. Бир кун синглим: «Қаҳҳор Аминов деган табиб бор экан, у кўп касалликларни табиий гиёҳлардан тайёрлаган дарилар ёрдамида даволапти», деб қолди. Хуллас, қабулига бордик. 12 кун қатнаб, даволандим. Яна, у киши менга уйда наҳорда олма еб, кечкурун ётиш олдидан эса бир қошиқ асал ейишимни ҳамда вақтинча ёғли, қовурилган овқатлардан, қазни, кабоб ва сут ичишдан тийилишим лозимлигини айтди. Муолажанинг сўнги кунда мен ўзимни мутлақо бошқа одамдек ҳис қилардим. У кишининг қўли жуда енгил экан.

**РАЪНО,
Тошкент шаҳри».**

«Оила ва жамият» муҳбири Барно МИРЗААХМЕДОВА тайёрлади. (т)

Қаҳҳоржон Аминов амалдаги қонунчилик асосида мамлакат миқёсида фаолият кўрсатаётган табиблар реестрида 2124-ракам билан қайд қилинган. Мурожаат учун телефон: (+99897) 424-82-01

✓ МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

МАХСУС МАШҚЛАР ҚУВВАТНИ ОШИРАДИ

(Давоми. Боши ўтган сонда.)

2-машқ. Қўл ва оёқларда иссиқлик сезгисини пайдо қилиш. Аввало, қўл ва оёқларда оғирлик сезгисини пайдо қилинади (тегишли машқдан сўнг бунга жуда тез, 2-3 жумлани такрорлаш орқали эришилади). Кейин эса ушбу машққа тегишли қўйидаги жумлалар такрорланади: «Ўнг қўлим исиб бормоқда». Бу 6-8 марта кетма-кет такрорланади ва ҳар сафар қўлга «иссиқлик» тарқалиб борапти, деб хаёл қилинади. Бир неча кундан кейин иккинчи қўлда, сўнгра эса оёқларда машқ қилишга ўтилади. Мана шу машқларнинг иккаласи ўзлаштириб олингандан кейин (бунинг учун эса бир ойча вақт кетади) шундай сўзлар уч мартадан айтилади: «Чап ва ўнг қўлим жуда оғир, чап ва ўнг оёғим ҳам жуда оғир, чап ва ўнг қўлим иссиқ...»

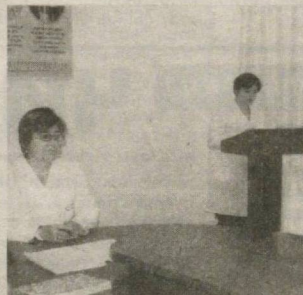
3-машқ. Юрак қисқаришлари маромига таъсир кўрсатиш, юрак зарбларини гўё кучайтириш. Бу жуда муҳим машқ бўлиб, ҳаммада ҳам бирданга юришиб кетавермайди, уни ўзлаштириш жараёнида битта машққа баъзан 10 дақиқача вақт сарфлашга тўғри келади. Юқоридаги дастлабки иккита формула — «қўл ва оёқларим иссиқ» жумлалари бирлаштирилгандан кейин «юрагим кучли ва бир текис уриб турибди» деган формулага киришилади. Қўрқак қафасининг чап ярмига қўлни қўйиб, юрак соҳасида иссиқлик сезиш ҳиссини пайдо

Бу борада бизнинг «DOCTOR-D» ихтисослаштирилган клиникамизда керакли муолажалар, тиббий ёрдамлар кўрсатилади (тел: +99871-113-00-57).
E-mail: hospital@doctord.uz.
URL: <http://www.doctord.uz>

(т)

✓ ТИББИЁТ МАСКАНЛАРИДА

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги тасарруфидаги 2-сонли республика клиник шифохонаси Тошкентдаги Улғубек шаҳарчаси ҳудудида жойлашган. Ушбу баҳаво ва хушманзара маскан йилнинг тўрт фаслида ҳам ўз сихат-саломатлигини қадрлайдиган юртдошларимиз билан гавжум бўлади.

— Шифохонамиз дастлаб мамлакатимиз илмий даргоҳлари хизматчиларига, Улғубек шаҳарчаси аҳлига, шунингдек, ионлаштирувчи нурланиш манбалари билан ишловчиларга тиббий хизмат кўрсатишга ихтисослаштирилган эди, — дейди 2-сонли клиник шифохонаси бош шифокори ўринбосари Насиба Юлдошева. — Юртбошимиз ва ҳукumatимиз томонидан тиббиёт соҳасига жиддий эътибор ва ғамхўрлик кўрсатилаётгани боис даргоҳимизда ҳам кейинги йилларда катта ўзгаришлар рўй берди. Тиббиёт ҳар доим тараққиёт ва янгиликлар билан ҳамоҳанглиги боис бу маскан ҳам замонавий ускуналар билан жиҳозланди, малакали тиббий хизмат кўрсатилмоқда.

Шифохонанинг ички касалликлар бўлими мудри Холида Аҳмедова ўз соҳасини чуқур эгаллаганлиги ва ҳушмуомалалиги туфайли ҳар бир бемор билан тез тил топиша олади.

— Агар бу ерга умид билан келган инсоннинг кўнглини кўтариб, дардини англай олсангиз, у сиздан бир умр миннатдор бўлиб юради, — дейди Холидахоҳон самимий оҳангда.

Лола МУСЛИМОВА

БУЛДУРҒУННИНГ СИРИ

«Малина» деган ном билан маълуму машҳур ўсимлик меваси пишганда эски пояси қуриб қолади. Гуллари кўрimsиз, яшил-оқ рангли бўлади. Июндан то кузгача ҳосил беради. Унинг 700 тури бор: меваси сариқ, қизил, қора-тўқ қизил бўлади. Таркибига қандлар — глюкоза, фруктоза, сахароза, пектин моддалари, органик кислоталар, дармондорилар: аскорбин кислота — С, А (протавитин), Е, ВС, В1, В6, В2, В15, макро ва микро маълумлардан: калий, кальций, магний, натрий, олтингурут, фосфор, алюмин, темир, кобальт, никел, рух кабилар ҳо бўлган.

Малина тиббиётда узоқ вақтлардан буён ишлатиб келинади. Халқ табибатида қуритилмаган ва қуритилган мева дамламаси қўлланилади. У иштаҳа очувчи, таом ҳазм қилишни яхшиловчи, терлатувчи, қон тўхтатувчи (меъда-ичакдан), ўпка шомлаганида балғам кўчирувчи, иситма кўтариладиган ҳароратни пасайтирувчи омил сифатида яхши наф келтиради. Янги меваси чанқовни босади, ошқозон (меъда) оғриғида фойда қилади. Малина, айниқса, болаларга фойдали. Юқумли касалликка чалинган беморлар шифо топади. Аъзо танадан касаллик келтириб чиқарувчи микроблар, захарли токсинларни тезда ҳайдайди.

Шуни ёдда тутиш керакки, малина билан шарқ аралашмаси узоқ сақланганда шифобахш хусусиятлари йўқолади. Шу боис қишга малина шарбатини шакл қўшмасдан ғамлаш керак. Малинанинг барглари, гуллари ҳам шифобахшдир. Баргларидаги дамламаси тери йиринглашида, нафас йўллари шомлаганида, ларингитда наф келтиради.

Малина меваси, барги, гули қуйидаги хасталикларга эм бўлади:

Стенокардияда 200 грамм малина меваларини 1 литр қайноқ сувга солиб, 8 дақиқа мобайнида қайнатилади. Сўнгра бунга уч ош қошиқ

✓ ТАБИАТ — ДОРИХОНА

асал қўшилиб, яхшилаб аралаштирилади. Тайёр бўлган малҳамдан ҳар кун 3 маҳал 100 граммдан истеъмол қилинади.

Холеститда тенг миқдорда бўйимодарон, бўзнок гуллари, ялпиз олиниб, устига ярим литр қайноқ сув қўйиб, бугда 15 дақиқа мобайнида қайнатилади. Бунинг учун доривор ўтлар солинган идиш, қайнаб турган сувли идиш ичига 15 дақиқа қўйиб қўйилади. Совигач, доқа билан сузилади. Қайнатманинг 200 граммига 2 ош қошиқ асал, 6 қошиқ малина меваси солиб обдон аралаштирилади. Тайёр бўлган малҳам ҳар кун таомдан олдин 100 мл дан ичилади.

Қабзиятда малина мевалари бир пиёладан тановул қилинади. Сўнгра дамламадан кунига 30 мл дан 3 маҳал таомдан олдин ичилади.

Камқонликда эрталаб ва тушлик пайтида 30 грамм малина янги қаймоқ билан қўшиб истеъмол қилинади.

Қон кетганда, ич сурилганда 4 чой қошиқ обдон майдаланган қуруқ барглари ва меваларига 400 мл қайноқ сув қўйилади. Икки соат мобайнида дамланади. Ҳар кун 4 маҳал ярим пиёладан ичилади.

Шамоллаш, грипда 4 ош қошиқ янги малина мевалари ёки 2 ош қошиқ қуритилганига 250 мл қайноқ сув қўйиб, термосда дамланади. 20 дақиқадан сўнг илқ холида ҳар тўрт соатда ичилади.

Тери хасталиқларида, панкреатитда 5 ош қошиқ майдаланган қуруқ малина барглари 200 мл қайноқ сувда дамланади. Сўнгра илқ холида томоқ ва оғиз бўшлиғини чайиш тавсия этилади.

Хуснбузарда суртма малҳам қўлланилади. Бунинг учун 1 қисм малина баргининг янги шираси олинади. 4 қисм вазелин ёки сариеё обдон аралаштирилади. Тайёр бўлган малҳам озорланган жойга суртилади.

Шуни унутмангки, неврит, подагра хасталиғига чалинган беморларга малина мевасини тановул қилиш тавсия этилмайди. Чунки, унда пурин моддаси бор. Шу билан бирга, меъда ва ўн икки бармоқли ичак яраси бор кишилар ҳам малина мевасини истеъмол қилишдан тийилишлари керак.

**Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ,
доришунос.**

BOLALAR DUNYOSI

TO'QUVCHI QIZNING ORZULARI

Tengdoshingiz Nilufar To'xtamurodova 14 yoshda, poytaxtimizdagi 320-maktabning 8-sinfida o'qiydi. U darslardan bo'sh vaqtlarini Shayxantohur tumanidagi o'quvchilar texnik ijodiyoti markazining to'quvchilik to'garagida o'tkazar ekan. Nilufar tahririyatimizga ta'til kunlari yasagan o'yinchoqlari, to'qigan kiyim-kechaklari bilan kelganini ko'rib, ochig'i, mamnun bo'ldik.

— Voy-bo', bularning hammasini o'zing to'qidingmi? — so'radim, bir-biridan chiroyli, bejirim paypoqcha, jemper va ro'mollarni, oyinchog'-u qo'g'irchoqlarni ko'rib.

— Markazimiz eshiklari tengdoshlarimiz uchun hamisha ochiq. Hozir ta'til payti bo'lishiga qaramay, u yer o'quvchilar bilan juda gavjum. Har kuni qo'shni qizlar bilan markazga boramiz. Rahbarimiz Ozoda opa Sharipova bizga to'qish sirlarini o'rgatadi. Ba'zida o'tirish uchun xonamizda joy ham yetmay qoladi.

— Sen qatori qizlarning ko'pchiligi pishiriq pishirish, hamshiralik, chevarlik kasblarini o'rganishga qiziqadi. Nega sen aynan shu yo'nalishni tanlading?

— Kichkina ligimdan daftar varaqlariga

har xil ko'rinishdagi zanjirlar, bir-biriga turli shaklda bog'langan iplar rasmini chizib yurardim. Bu yerga kelganimdan so'ng shaxmat chok, bug'doy chok, sakkiz chok, lola chok, suv choklarni to'qishni o'rgandim. Ilk bora mustaqil ravishda uch yoshli singlim Shahnozaga paypoqcha to'qib berdim. Bu ish menga juda yoqadi. To'qiyotganimda juda xotirjamlikni his qilaman. Choklarni sanab borish orqali matematik bilimim ortadi. Rang tanlash asnosida ularni bir-biridan yaxshi ajratishga

o'rganib boraman. Dugonalarimning tug'ilgan kunlariga sovg'a sotib olmayman, o'zim biror narsa to'qib qo'ya qolaman. Eng foydali tomoni, narsalarimni sotib, puliga kitob-daftara olaman.

— Ishlaring orasida menga ko'proq Oppog'oy va Masxaraboz qo'g'irchoqlari yoqdi. Ularni yaratish g'oyasi o'zingdan chiqdimi? Yoki...

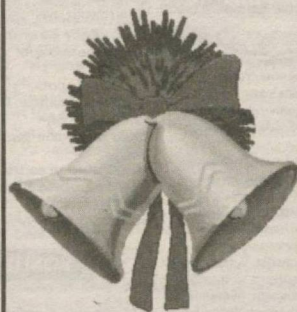
— Markazimiz rahbari Yelena opa Katisheva internetdan turli ko'rinishdagi liboslar, o'yinchoqlar eskizini olib beradi. Yana, o'zim jurnal, kitoblardan qarab ham to'qiyman. Ustozimiz barcha ishlarimizda milliylik, o'zbek qizlariga xos odob-axloq, ibo-hayo aks etib turishini uqtiradi.

— Tengdosh dugonalarimga tilaklaring...

— Ba'zi qizlar bir-ikki oy to'quvchilik bo'limiga kelishadi-da, keyin ularning boshqa to'garaklarga qatnashganini eshitib qolaman. Avval bir ishni puxta o'rganmay turib, ikkinchisini egallab bo'lmaydi. Shu bois ularga sabr-bardoshi, qanoatli bo'lishni tilayman. Shu hunarni egallashim uchun ikki yil vaqt ketdi, ammo hali o'rganadigan narsalarim ko'p...

— Orzularing haqida ham gapirib ber. — Orzum — shifokor bo'lish, bemorlarni shirin so'z bilan davolash, va albatta, jahon bozorida raqobatchilikda liboslar yaratish...

IBRAT OLING!

OO'NG'IROQCHA

DILGA MALHAM

Mullimam Mastura Oxunovaga

Bosgan izlaridan gullar ochilgan,
Go'zal chehrasidan nurlar sochilgan.
So'zlaganda tillaridan bol tomgan,
Shirmon yuzli, shirin suxan ustozim!

Men siz uchun chaman-chaman gullar ekay,
Ruhingizni shod qilguvchi she'rlar bitay.
Mening aziz va mo'tabar xush zabonim,
Ham ustozim, ham onamsiz, mehribonim.

Malikabonu TALLIBOYEVA,
Samarqand viloyati
Oqdaryo tumanidagi
18-maktab o'quvchisi.

TEZ AYTJSHLAR

- Soqi quritgan qoqi qoq quruq qoqi.
- Tojining tojdor xo'rozi gultojxo'roz tagida.
- Niyoz piyoz archdi, Fayoz piyoz artidi. Piyozdan Niyozning ko'zi achidimi, Fayozning-mi?
- Jajji jibljajbon jajji jo'ja bilan jo'ra, Jajji jo'ja jibljajbon bilan jo'ra.

Quadrat HIKMAT,
bolalar shoiri

ERKATOYIM HALI YOSH

Asqar hadeb tirjayib,
Nega tomma-tom oshar?
Uydagilar beparvo
Qilar uni tomosha.

Koptok bo'lsa tepkilab,
Boshqalarga bermas gal.
O'dag' aylar bekorga,
Bilmay tegib ketsang sal.

— Tokay Asqar taltayib,
Tartib buzar ustma-ust.
Ta'lim bering, xolajon,
Undan bezor barcha do'st.

— Oshiqasiz namuncha?
Erkatoyim hali yosh,
Aqli kirib quyular,
Bo'lar esli ham yuvvosh.

Shu taxlitda ish tutsa,
Ba'zi ona, xolalar,
Qandoq bo'lib o'sarkin
Asqar kabi bolalar?!

SABOQ

Bobom o'z boshidan o'tkazgan bu voqeani menga saboq chiqarishim uchun aytib bergan. U kishi harbiy xizmat davrida tamaki cheka boshlagan ekan. Uyg'a qaytganlaridan keyin yoshi ulug'

QAT'IYAT

qarindoshimizni ko'rgani boribdi. Suhbatlashib o'tirishganda u kishi so'rab qolibdi:

— Sigareting bormi, bolam?

Bobom cho'ntagida sigaret bo'lsa-da, yoshi katta odamga qanday qilib uzataman degan istihola bilan:

— Yo'q, men chekmayman, — deb javob beribdi.

Ammo to uyg'a yetib kelguncha, xayolini turli o'yalar qamrab olib, tinchlik bermabdi.

Bobom yolg'on gapirishga majbur bo'lganidan uyali: «Ha, odamning yomon odati bittagina bo'lsa ham, bir kuni uni uyatga qo'yishi mumkin ekan. To'g'ri, qarindoshimiz yolg'on gapirganini bilmaydi. Lekin o'zimni o'zim aldadim», deya afsuslanib, sigaret qutisini ulqotirib yuboribdi. «Bas, endi umuman chekmayman», deya o'z-o'ziga qat'iyat bilan va'da beribdi.

Bobom hozir o'nlab nevaralari qurshovida pir-u badavlat bo'lib yuribdi. U kishidan hammamiz o'rnak olsak arziydi. Tengdoshlarimni ham qat'iyatli bo'lishga, aytgan so'zlarining ustidan chiqishga odatlanishga undayman.

Kamola BAHRIDINOVA,
Toshkentdagi
6-ixtisoslashtirilgan
maktabning 9«A»-sinf
o'quvchisi.

TENGDOSH MASLAHATI

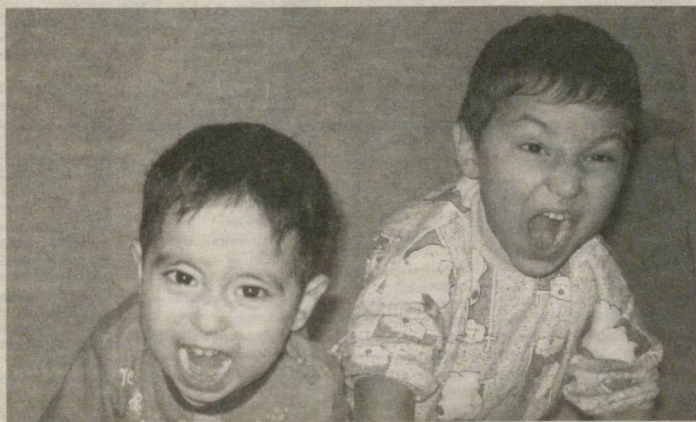
QO'LLARINGIZ OZODA BO'LSIN

Yaqinda televizorda bolalarga zarar yetkazadigan parazitlar haqida film ko'rib qoldim. Parazitlar — boshqa organizm xisobiga oziqlanib yashovchi tekinox'rlar(gijjalar) hisoblanadi. Ularning eng yuqumli va tez ko'payadigan ostriksalar ekan. Ostriksalar mayda va kichkina bo'lsa-da organizm uchun juda-juda zararli. Filmda ko'rsatilishicha, ularning 5, 20, hattoki 50 santimetrilari ham bo'larkan, xuddi ilonlarga o'xshab ketarkan. Parazitlar tozalikka rioya qilmaydigan, qo'l va oyoqlarini yuvmasdan, cho'milmasdan yuradigan bolalarni juda-juda yaxshi ko'risharkan. Ularning organizmlariga joylashib olgach, kerakli vitaminlari yet kun ko'risharkan. Parazitlar bilan do'st tutingan bolalar tez-tez kasal bo'ladi. Shu bois maktabdagi darslarga ham yaxshi qatnasha olmas ekan. Aziz tengdoshlarim! Siz ham shokolad va konfetlarni kamroq iste'mol qiling. Biror narsa yeyishdan oldin qo'llaringizni tozalab yuvib oling. Shunda ular siz bilan do'st bo'lisholmaydi.

Ulug'bek HAYITMURODOV,
Toshkent shahri Yunusobod tumanidagi
1-maktabning
3-sinf o'quvchisi.

Y
O
S
H
L
I
K

B
E
B
O
S
H
L
I
K
E
M
A
S

TO'PISHMOQLAR

Tanga-tanga to'ni bor,
Mittigina ko'zi bor.
Yursa suvlar jimirlar,
Qamishlar ham qimirlar.

Mazasi qaymoq kabi,
Eriydi saryog' kabi.
Yozda rosa yegansiz,
«Oh, oh, mazza», degansiz.

Guli to'rta yarim oy,
Boshginamdan olar joy.

O'lgudayin ayyorman,
O'rmon ichra sayyorman.
Dumim supurgisifat,
Na do'stim bor, na ulfat.
Meni qilmay ko'p kulgi,
Nomim to'g'ri ayt — ...

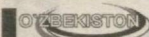

Bo'lar sariq yo qizil,
Yer tagida yetilar.
Tupida yakka hosil,
Sochi yashil selliklar.

Sahifani Nigora RAHMONOVA tayyorladi.

ДУШАНБА 16

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.10 «Икки тақдир». Т/с.
8.00 «Тахлилнома».
8.45 - 9.45 «Маънавият» дастури.
9.45 «Бизнинг кутубхона».
10.05 «Пороро». М/ф.
11.00 «Ахборот».
11.15 «Умр манзаралари».
11.50 «Ортим бўйлаб» дастури: «Заркент».
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
13.00 «Радиога ташриф».
13.15 «Саломат бўлинг!»
13.35 «Андерсен эртаклари».
14.00 «Ахборот».
14.20 «Ватанпарвар».
15.00 «Олам ва одам» дастури: «Жанубий Америка табиати».
15.55 «Менинг оилам».
16.20 «Эл тинчилиги йўлида».
16.40 «Икки дарё оралиғида».
17.00 «Ахборот».
17.15 «Ватан манзиллари».
17.35 «Эртақлар - хishiликка етаклар».
18.10 «Умр манзаралари».

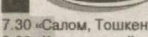
18.55 «Минг бир ривоят».
19.00 «Рамазон тухфаси».
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 «Хайт жилгалари».
20.45 «Ватанимни куйлайман».
21.00 «Ахборот».
21.35 «Бу муқаддас Ватанда азиздир инсон».
21.40 «Истиклол фарзандлари».
22.00 «Кирол ва мен». Т/с.
22.45 «Даниэл Деронда». Б/ф. 1-қисм.
23.35 - 23.45 «Очун».

6.00 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонушаси».
7.20 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20 «Кумуш». Т/с.
9.10 «Уйидаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
10.00 «Давр ҳафта ичида».
10.30 «Болалар табассуми».
10.40 «Утмиш хиббони».
11.10 «Салом, ёшлар!»
11.50 «Пуаро». Т/с.
12.40 «Қишлоқ тараққиёти».

13.00 «Зулфия издошлари».
13.10 «Самарқанд қовунлари».
13.30 «Император аёл».
14.20 «Карвонсарой».
14.40 «Афсона ва ҳақиқат».
15.20 «Шар гавҳари».
16.00 «Давр».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Кичкинтойлар боғи».
17.00 «Мультипанорама».
17.10 «Уғрилган орозу».
18.00 «Рўзгор мактаби».
18.30 «Баркамоллик йўлидан».
19.00 «Давр».
19.30 «Кумуш». Т/с.
20.20 «Давр мавзуси».
20.30 «Автопатруль».
20.50 «Император аёл».
21.40 «Ёшлик наволари».
22.00 «Давр».
22.30 «Уйланмиш». Б/ф.
00.10 «Ёшлик наволари».
00.30 «Мўъжизавий дунё».
1.20 «Салом, ёшлар».
2.00 «Давр».
2.30 «Танка». Б/ф.
3.40 «Дуторчи қизлар».
4.00 «Навойи». Т/с.
4.30 «Тонгги парвоз».
5.00 «Тараннум».
5.50-6.00 «Маҳфия».

ТОШКЕНТ

7.30 «Салом, Тошкент!»
8.30 «Карвонсарой».
8.45 «Эсмеральда». Т/с
9.20 «Увчининг парвози».
10.45 «Болаликка қайтиб».
11.05 «Саргушаглар ороли».
11.30. Уч плюс икки». Б/ф.
13.00 «Салом, Тошкент!»
13.50 «Эртанинг эгалари».
14.05 «Дунё». Теледастури.
15.00 «Пойтахт».
15.15 «Эсмеральда». Т/с
15.55 «Гарри фаришталар мамлакатида». М/ф. 1-қисм.
16.35 «Замин гаройиботлари» теледастури.
17.25 Миллий сериал: «Умидингни сўндирма». 7-қисм.
18.00 «Пойтахт».
18.20 «Тошкентнинг илм масканлари».
18.35 «Кўнгил риштаси». Т/с
19.30 Тошкент тароналари.
19.45 «Телекурьер-маркет».
20.00 «Пойтахт».
20.35 «Инсон матонати». Т/с
21.15 Тошкент тароналари.
21.40 «Интервью».
21.50 «Тарадду».
22.00 «Хайт фалсафаси».
22.20 Эко-«Пойтахт». /рус/.

SPORT

7.15 Хабарлар.
7.25 Болалар майдончаси.
7.55 «Тренируемся вместе».
8.15 ХАБАРЛАР.
8.30 «Малалов +».
9.20 Футбол. «Нефтчи» - «Навбахор».
11.05 ХАБАРЛАР
11.40 «Спортизмиз маликалари».
12.00 «Ринг қироллари».
13.05 Болалар майдончаси.
13.30 Усмиллар биринчи олимпиада ўйинларида.
14.55 Теннис. Халқор турнир.
16.15 Футбол. Ўзбекистон чемпинати. «Локомотив» - «Пахтакор».
18.00 Болалар майдончаси.
18.30 «Баркамол авлод».
18.45 ХАБАРЛАР.
19.05 Усмиллар биринчи олимпиада ўйинларида.
20.10 «Жозиб».
21.10 «Футбол шарҳи».
21.45 ХАБАРЛАР.

ИнтерФутбол.

23.45 Сешанба дастури анонси.
23.55 Сузши. Европа чемпинати.
00.55 Тунги хабарлар.

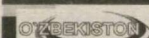
TV-MARKAZ

07.00 09.10 Ўзбек наволари
08.00 Сериал «Хонаки эркак»
09.30 «Топ-10»
10.05 Ўзбек наволари
11.30 «Опасные пассажиры поезда» худ. фильм
13.30 Ўзбек наволари
14.30 Сериал «Хонаки эркак»
15.40 Мультифильм
17.10 18.00 Ўзбек наволари
17.30 «Премьера»
18.30 «ХОНАКИ ЭРКАК»
19.40 Ўзбек наволари
21.00 «ЗАВТРА НАСТУПИТ СЕГОДНЯ»
22.00 «ВОЗДУШНЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ» худ. фильм

03:35 «Зиё» студияси
04:00 Барҳайт наволар
04:30 «Қалбаки дунё» б/ф
06:00 Барҳайт наволар

СЕШАНБА 17

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.10 «Икки тақдир». Т/с.
8.00 «Ахборот».
8.40 - 9.25 «Маънавият» дастури.
9.25 «Болалар дунёси».
9.50 Фаргона вилояти теле-радиокомпанияси номийиш этиди: «Бу муқаддас Ватанда азиздир инсон».
10.15 «Кирол ва мен». Т/с.
11.00 «Ахборот».
11.15 «Умр манзаралари».
11.50 «Ахборот». /инглиз/.
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
12.55 «Бу муқаддас Ватанда азиздир инсон».
13.00 «Хайт жилгалари».
13.35 «Андерсен эртаклари».
14.00 «Ахборот».
14.20 «Ойдин ҳаёт». Ток-шоу.
15.05 «Олам ва одам» дастури: «Жанубий Америка табиати».
15.55 «Тезкор хабарлар».
16.05 «Худудлар ҳаёти».
16.20 «Хайт ва қонуи».
16.40 «Икки дарё оралиғида».
17.00 «Ахборот».

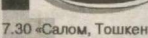
17.15 «Навойи ни англаш».
17.35 «Эртақлар - хishiликка етаклар».
17.55 «Умр манзаралари».
18.30 «Истеъмоли».
18.40 «Кун мавзуси».
18.55 «Минг бир ривоят».
19.00 «Рамазон тухфаси».
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 «Хайт жилгалари».
20.45 «Ватанимни куйлайман».
21.00 «Ахборот».
21.35 «Истиклол қайтарган номлар».
21.40 «Одамлардан бири».
22.00 «Кирол ва мен». Т/с.
22.45 «Даниэл Деронда». Б/ф. 2-қисм.
23.40 - 23.50 «Очун».

6.00 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонушаси».
7.20 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20 «Кумуш». Т/с.
9.10 «Уйидаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
10.00 «Давр».
10.20 «Винни Пух». М/ф.
10.40 «Утмиш хиббони».

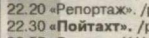
11.10 «Салом, ёшлар!»
11.50 «Пуаро». Т/с.
12.40 «Омонхона мўъжизаси».
13.00 «Давр».
13.10 «Соглик - бойлик».
13.30 «Император аёл».
14.20 «Ёшлик наволари».
14.40 «Афсона ва ҳақиқат».
15.20 «Сехри қўллар».
16.00 «Давр».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Сирли ўрмонча».
17.00 «Мультипанорама».
17.10 «Уғрилган орозу».
18.00 «Рўзгор мактаби».
18.30 «Келажак эгалари».
19.00 «Давр».
19.30 «Кумуш». Т/с.
20.20 «Инсон психологияси».
20.50 «Император аёл».
21.40 «Ёшлик наволари».
22.00 «Давр».
22.30 «Шабнам». Б/ф.
00.10 «Ёшлик наволари».
00.30 «Мўъжизавий дунё».
1.20 «Салом, ёшлар».
2.00 «Давр».
2.30 «Қайнона». Б/ф.
3.40 «Миллий мерос».
4.00 «Навойи». Т/с.
4.30 «Тонгги парвоз».
5.00 «Тараннум».
5.50-6.00 «Маҳфия».

ТОШКЕНТ

7.30 «Салом, Тошкент!»
8.20 Тошкент тароналари.
8.45 «Эсмеральда». Т/с
9.30 «Пойтахт».
9.40 «Тарадду».
9.55 Миллий сериал: «Умидингни сўндирма». 7-қисм.
10.30 «Пойтахт». /рус/.
10.40 «Индаба». Т/с 18-қисм.
11.05 «Хайт фалсафаси».
11.25. Тоҳир ва Зухра».
13.00 «Салом, Тошкент!»
13.50 «Тв-монолог».
14.05 «Дунё» теледастури.
14.55 Хуқуқий дақиқалар».
15.00 «Пойтахт».
15.15 «Эсмеральда». Т/с.
15.45 «Карвонсарой».
15.55 «Гарри фаришталар мамлакатида». М/ф. 2-қисм.
16.35 «Замин гаройиботлари» теледастури.
17.25 Миллий сериал: «Умидингни сўндирма». 8-қисм.
18.00 «Пойтахт».
18.35 «Кўнгил риштаси». Т/с
19.30 Тошкент тароналари.
20.00 «Пойтахт».
20.20 Эко-«Пойтахт».
20.35 «Инсон матонати». Т/с.
21.15 Тошкент тароналари.

SPORT

7.15 Хабарлар.
7.25 Болалар майдончаси.
8.00 «Баркамол авлод».
8.15 ХАБАРЛАР.
8.30 «Малалов +».
9.20 Футбол. Англия чемпинати. «Ливерпуль» - «Арсенал».
11.05 «Жасур болалар».
11.35 «Футбол шарҳи».
12.10 «Жозиб».
12.30 «РИНГ».
13.05 Болалар майдончаси.
13.30 Усмиллар биринчи олимпиада ўйинларида.
15.10 Мотоспорт.
15.10 Теннис.
16.15 ИнтерФутбол.
18.00 Болалар майдончаси.
18.45 ХАБАРЛАР.
19.05 Усмиллар биринчи олимпиада ўйинларида.
20.15 «Женская сборная».
20.30 Ўзбек жанг санъати.

ИнтерФутбол.

21.00 «БРЕЙН - РИНГ».
21.45 ХАБАРЛАР.
22.20 «Репортаж». /рус/.
22.30 «Пойтахт». /рус/.
22.55 «Сделка». Х/ф/

TV-MARKAZ

07.00 07.40 Ўзбек наволари
08.00 Сериал «Хонаки эркак»
09.10 10.30 Ўзбек наволари
09.30 Сериал «Завтра наступит сегодня»
11.30 «Воздушные приключения» худ. фильм
14.00 Ўзбек наволари
14.30 Сериал «Хонаки эркак»
15.40 Мультифильм
17.10 Ўзбек наволари
17.30 «Премьера»
18.10 19.40 Ўзбек наволари
18.30 «ХОНАКИ ЭРКАК»
19.30 Сериал «ЗАВТРА НАСТУПИТ СЕГОДНЯ»
22.00 «Дом из песка и тумана» худ. фильм

03:35 «Зиё» студияси
04:00 Барҳайт наволар
04:30 «Фарёд» б/ф
06:00 Барҳайт наволар

ЧОРШАНБА 18

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.10 «Икки тақдир». Т/с.
8.00 «Ахборот».
8.40 - 9.25 «Маънавият» дастури.
9.25 «Куён оганикида ҳовли тўйи». М/ф.
9.55 «Ягона оилада».
10.15 «Кирол ва мен». Т/с.
11.00 «Ахборот».
11.15 «Умр манзаралари».
11.50 «Истеъмоли».
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
12.50 «Кун мавзуси».
13.00 «Истиклол қайтарган номлар».
13.05 «Хайт жилгалари».
13.35 «Андерсен эртаклари».
14.00 «Ахборот».
14.20 «Дунё манзаралари».
14.40 «Эркин иқтисодият».
15.05 «Олам ва одам» дастури: «Жанубий Америка табиати».
16.00 «Уйла, Изла, Топ!»
16.40 «Икки дарё оралиғида».
17.00 «Ахборот».
17.15 «Таълимга эътибор-кељаакка эътибор».

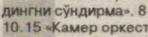
17.35 «Эртақлар - хishiликка етаклар».
18.10 «Умр манзаралари».
18.55 «Минг бир ривоят».
19.00 «Рамазон тухфаси».
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 «Хайт жилгалари».
20.45 «Ватанимни куйлайман».
21.00 «Ахборот».
21.35 «Бу муқаддас Ватанда азиздир инсон».
21.40 «Мен ёшликман».
21.55 «Кирол ва мен». Т/с.
22.45 «Даниэл Деронда».
23.40 - 23.50 «Очун».

6.00 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонушаси».
7.20 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20 «Кумуш». Т/с.
9.10 «Уйидаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
10.00 «Давр».
10.20 «Винни Пух». М/ф.
10.40 «Утмиш хиббони».
11.10 «Салом, ёшлар!»
11.50 «Пуаро». Т/с.
12.40 «Автопатруль».
13.00 «Давр».

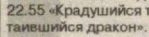
13.10 «Баркамоллик йўлидан».
13.30 «Император аёл».
14.20 «Ёшлик наволари».
14.40 «Афсона ва ҳақиқат».
15.20 «Катта ўйин».
16.00 «Давр».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Ёшлар ва таълим».
17.10 «Уғрилган орозу».
18.00 «Рўзгор мактаби».
18.30 «Чемпион».
19.00 «Давр».
19.30 «Кумуш». Т/с.
20.20 «Нўқтати назар».
20.50 «Император аёл».
21.40 «Ёшлик наволари».
22.00 «Давр».
22.30 «Севги фозоси».
00.10 «Ёшлик наволари».
00.30 «Мўъжизавий дунё».
1.20 «Салом, ёшлар».
2.00 «Давр».
2.30 «Ер-ёр». Б/ф.
3.40 «Сайқал».
4.00 «Навойи». Т/с.
4.30 «Тонгги парвоз».
5.50-6.00 «Маҳфия».

ТОШКЕНТ

9.30 «Пойтахт».
9.45 Миллий сериал: «Умидингни сўндирма». 8-қисм.
10.15 «Камер оркестрининг концерти».
10.30 «Пойтахт». /рус/.
10.40 «Индаба». Т/с 19-қисм.
11.05 «Репортаж». /рус/.
11.25 «Менинг маҳаллам».
11.45 «Тоға-хиялар». Б/ф.
13.00 «Салом, Тошкент!»
14.05 «Дунё» теледастури.
15.00 «Пойтахт».
15.15 «Эсмеральда». Т/с
15.55 Мультисериал: «Кувуқ дўббоқчалар».
16.05 Нима учун гуруҳи тақдим этиди: «Шунақа гаплар».
16.30 «Замин гаройиботлари» теледастури.
17.25 Миллий сериал: «Умидингни сўндирма». 9-қисм.
18.00 «Пойтахт».
18.20 «Истеъдод».
18.35 «Кўнгил риштаси». Т/с
19.30 Тошкент тароналари.
20.00 «Пойтахт».
20.25 «Мустикаллик менинг тақдиримда».
20.35 «Инсон матонати». Т/с
21.05 «Қўриқхона манзаралари». Хужжатли фильм.
21.15 Тошкент тароналари.
21.40 «Интервью».

SPORT

7.15 ХАБАРЛАР.
7.25 Болалар майдончаси.
8.00 «Олимп сари».
8.15 ХАБАРЛАР.
8.30 «Малалов +».
9.20 Футбол. Ўзбекистон кубоги-2009. Финал. «Пахтакор» - «Бунёдкор».
11.25 «БРЕЙН - РИНГ».
12.05 Трамплиндан сакраш. Ёзги гран-при.
13.05 Болалар майдончаси.
13.30 Усмиллар биринчи олимпиада ўйинларида.
14.30 Автоспорт.
15.10 Теннис.
16.15 ИнтерФутбол.
18.00 Болалар майдончаси.
18.25 «Санъат ва спорт».
18.45 ХАБАРЛАР.
19.05 Усмиллар биринчи олимпиада ўйинларида.
20.15 ХАБАРЛАР.
20.30 Футбол. Ўзбекистон кубоги. Финал «Бунёдкор».

ИнтерФутбол.

22.00 «Эътиқод».
22.30 «Пойтахт». /рус/.
22.55 «Крдушийи виги, тагравийшийи дракон». Х/ф/

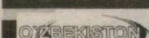
TV-MARKAZ

07.00 09.10 Ўзбек наволари
08.00 Сериал «Хонаки эркак»
09.30 Сериал «Завтра наступит сегодня»
11.30 13.50 Ўзбек наволари
11.30 «Дом из песка и тумана» худ. фильм
14.30 Сериал «Хонаки эркак»
15.40 Мультифильм
17.10 18.00 Ўзбек наволари
17.30 «Кинокурьер»
18.30 «ХОНАКИ ЭРКАК»
19.40 Ўзбек наволари
20.30 М-ф-iles
21.00 Сериал «ЗАВТРА НАСТУПИТ СЕГОДНЯ»
22.00 «Нью-Йорк, я люблю ТЕБЯ!» худ. фильм

03:30 Курсатувлар тартиби
03:35 «Зиё» студияси
04:00 Барҳайт наволар
04:30 «Бегона баҳор» б/ф
06:15 Барҳайт наволар

ПАЙШАНБА 19

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.10 «Икки тақдир». Т/с.
8.00 «Ахборот».
8.40 - 9.40 «Маънавият» дастури.
9.40 «Цирк, цирк, цирк».
10.00 «Хамма гап шляпада».
10.15 «Кирол ва мен». Т/с.
11.00 «Ахборот».
11.15 «Умр манзаралари».
11.50 «Ахборот». /инглиз/.
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
13.00 «Хайт жилгалари».

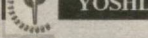
13.30 «Бу муқаддас Ватанда азиздир инсон».
13.35 «Андерсен эртаклари».
14.00 «Ахборот».
14.20 «Рангин дунё».
14.40 «Тараққиёт ва фаровонлик сари».
15.05 «Олам ва одам» дастури: «Жанубий Америка табиати».
15.55 «Тезкор хабарлар».
16.05 «Маҳалла».
16.25 «Мен ёшликман».
16.40 «Икки дарё оралиғида».
17.00 «Ахборот».
17.15 «Орт меҳри».
17.35 «Эртақлар - хishiликка етаклар».

6.00 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонушаси».
7.20 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20 «Кумуш». Т/с.
9.10 «Уйидаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
10.00 «Давр».
10.10 «Болалар табассуми».
10.20 «Винни Пух». М/ф.
10.40 «Утмиш хиббони».
11.10 «Салом, ёшлар!»

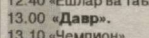
18.00 «Умр манзаралари».
18.35 «Кун мавзуси».
18.55 «Минг бир ривоят».
19.00 «Рамазон тухфаси».
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 «Хайт жилгалари».
20.45 «Ватанимни куйлайман».
21.00 «Ахборот».
21.35 «Истиклол қайтарган номлар».
21.40 «Самарқанд сайёраси».
22.00 «Кирол ва мен». Т/с.
22.45 «Даниэл Деронда». Б/ф 4-қисм.
23.40 - 23.50 «Очун».

ТОШКЕНТ

6.00 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Қалпоқ».
7.00 «Ёшлар нонушаси».
7.20 «Мультипанорама».
8.00 «Ёшлик наволари».
8.20 «Кумуш». Т/с.
9.10 «Уйидаги фариштам».
9.30 «Бугундан эсдалик».
10.00 «Давр».
10.10 «Болалар табассуми».
10.20 «Винни Пух». М/ф.
10.40 «Утмиш хиббони».
11.10 «Салом, ёшлар!»

SPORT

11.50 «Пуаро». Т/с.
12.40 «Ёшлар ва таълим».
13.00 «Давр».
13.10 «Чемпион».
13.30 «Император аёл».
14.20 «Ёшлик наволари».
14.40 «Афсона ва ҳақиқат».
15.20 «Мўйқалам сеҳри».
16.00 «Давр».
16.10 «Мўъжизавий дунё».
16.40 «Сирли ўрмонча».
17.00 «Мультипанорама».
17.10 «Уғрилган орозу».
18.00 «Рўзгор мактаби».
18.30 «Келажакка интилиб».
19.00 «Давр».
19.30 «Кумуш». Т/с.

ИнтерФутбол.

20.20 «Ош бўлсин!»
20.50 «Император аёл». Т/с.
21.40 «Ёшлик наволари».
22.00 «Давр».
22.30 «Девона». Б/ф.
00.10 «Ёшлик наволари».
00.30 «Мўъжизавий дунё».
1.20 «Салом, ёшлар».
2.00 «Давр».
2.30 «Масҳарабоз». Б/ф.
3.40 «Миллий мерос».
4.00 «Навойи». Т/с.
4.30 «Тонгги парвоз».
5.00 «Тараннум».
5.50-6.00 «Маҳфия».

TV-MARKAZ

07.00 09.10 Ўзбек наволари
08.00 Сериал «Хонаки эркак»
09.30 Сериал «Завтра наступит сегодня»
11.30 13.50 Ўзбек наволари
11.30 «Дом из песка и тумана» худ. фильм
14.30 Сериал «Хонаки эркак»
15.40 Мультифильм
17.10 18.00 Ўзбек наволари
17.30 «Кинокурьер»
18.30 «ХОНАКИ ЭРКАК»
19.40 Ўзбек наволари
20.30 М-ф-iles
21.00 Сериал «ЗАВТРА НАСТУПИТ СЕГОДНЯ»
22.00 «Нью-Йорк, я люблю ТЕБЯ!» худ. фильм

03:30 Курсатувлар тартиби
03:35 «Зиё» студияси
04:00 Барҳайт наволар
04:30 «Бегона баҳор» б/ф
06:15 Барҳайт наволар

06:30 «Буни ҳаёт дейдилар»
07.00 Кутилмаган томоша
07.15 НТДда мусика
07.30 «Худуд»
08.00 «Йўқотилган йиллар» т/с
09.30 «Муסיкий лаҳзалар»
10.00 «Омад ва бахт» т/с
10.45 Кутилмаган томоша
11:00 «Ўз сайёрангни айтчи-?» т/с
11:45 НТДда мусика
12:00 «Чангалзор куйчиси» т/с
12:45 Киноконцерт
13:00 «Бобби» б/ф (Ҳиндистон)
15:45 Кутилмаган томоша
16.00 «Аргувонлар остида» т/с
16:30 «Қалбаки дунё» б/ф
18.00 «Чангалзор куйчиси»
18:45 Барҳайт наволар
19:00 «Зиё» студияси
19:20 «Умр ҳикмати»
19:45 «Аргувонлар остида» т/с
20:30 «Худуд»
21.00 «Омад ва бахт» т/с (121, 122-қисмлар)
22.00 «Ўз сайёрангни айтчи-?» т/с
22:45 Кутилмаган томоша
23:00 «Йўқотилган йиллар»

06:30 «Буни ҳаёт дейдилар»
07.00 Кутилмаган томоша
07.15 НТДда мусика
07.30 «Худуд»
08.00 «Йўқотилган йиллар» т/с
09.30 «Муסיкий лаҳзалар»
10.00 «Омад ва бахт» т/с
10.45 Кутилмаган томоша
11:00 «Ўз сайёрангни айтчи-?» т/с
11:45 НТДда мусика
12:00 «Чангалзор куйчиси» т/с
12:45 Киноконцерт
13:00 «Меҳрибонгинам» б/ф (Ҳиндистон)
15:45 Кутилмаган томоша
16.00 «Аргувонлар остида» т/с
16:30 «Фарёд» б/ф
18.00 «Чангалзор куйчиси» т/с
18:45 Барҳайт наволар
19:00

13.00 «Салом, Тошкент!»
14.05 «Дунё», теледастури.
15.00 «Пойтахт».

20.35 «Санон матонати», Т/с
21.15 Тошкент тароналари.
21.40 «Интервью».

12.00 Баскетбол.
13.05 Болалар майдончаси.
13.30 Ўсмирлар биринчи олимпиада ўйинларида.

22.00 Саломатлик ҳазинаси.
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Жума дастури анониси.

13.30 Ўзбек наволари
14.30 Серил «Хонаки эркак»
15.40 Мультфильм

06.00 Барҳаёт наволар
06.30 «Буни ҳаёт дейдилар»
07.00 Кутилмаган томоша

15:10 НТТда мусиқа
15:45 Кутилмаган томоша
16:00 «Аргувонлар остида» т/с

ЖУМА 20

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.10 «Икки тақдир», Т/с.
8.00 «Ахборот».

17.00 «Ахборот».
17.15 «Саломатлик дастури».
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».

11.50 «Пуаро», Т/с.
12.40 «Келажақ эгалари».
13.00 «Давр».

9.25 «Мустақиллик менинг тақдиримда».
9.30 «Пойтахт».
9.45 Миллий сериал: «Умидингни сўндирма».

7.15 ХАБАРЛАР.
7.25 Болалар майдончаси.
7.55 «Военное дело».

23.45 Шанба дастури анониси.
23.55 Енгил атлетика. Лондон Гран-при турнири.

07.00 Кутилмаган томоша
07.30 «Худуд»
08.00 «Йўқотилган йиллар» т/с

ШАНБА 21

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.05 «Осмоин ақини», 1-қисм.
8.00 «Ахборот».

21.00 «Ахборот».
21.40 «Жан де Флорет», Б/ф.
23.35 - 23.45 «Очун».

18.50 «Баркамол авлод».
14.55 Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 19 йиллиги олдидан: «Мустақиллик менинг тақдиримда».

14.05 «Дунё» теледастури.
14.55 Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 19 йиллиги олдидан: «Мустақиллик менинг тақдиримда».

7.45 ХАБАРЛАР.
7.55 Болалар майдончаси.
8.30 «Шихоат».

19.00 АНОНС.
19.05 Ўзбекистон республикаси Мустақиллигининг 19 йиллигида: «Истиклол йўлида».

худ. фильм
18.20 Prime time (рус)
18.30 Ўзбек наволари

ЯКШАНБА 22

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.05 «Осмоин ақини», 2-қисм.
8.00 «Ахборот».

20.10 «Денгиздан томчи».
20.45 «Кўнгил қўшиқ истайдими».
21.00 «Тахлилнома».

21.10 «Ижод мактаби».
22.00 «Тинчликдаги кураш», Б/ф.
00.00 «Илхом канотлари».

дими этади: «Шунақа гаплар».
11.40 «Ширинликлар мамлакатини», М/ф.
12.35 «Мулоҳаза учун мазъу».

7.30 «Хайрли тонг!»
7.35 Анонс.
7.45 Футбол. Ўзбекистон чемпионати.

07.00 Ўзбек наволари
07.30 Prime time (рус)
07.40 Ўзбек наволари

17.30 M-files
18.00 Prime time (рус)
18.10 Ўзбек наволари

СОҚОЛ ҚЎЙГАН ХОНИМ

И У Ф - Е!

Хозирги кунда мода нафақат аёллар, балки эркаклар, ёшу қарининг ҳам ўзига хос қизиқишига айланган. Одамлар истасистамаса, барибир ўзи яшаётган замонга хос равишда кийинишга, ташқи кўриниши, соч турмагини ҳам шунга мослашга ҳаракат қилади. Гўёки мода деганлари тараққиёт меваси ҳисобланади.

Аслида эса, бир урфнинг оммалашиб, модага айланиши тарихи жуда қадим замонларга бориб такалади. Масалан, киприкка суриладиган тушдан қадимги Мисрда нафақат аёллар, балки эркаклар ҳам пардоз воситаси сифатида фойдаланишган. Қовоқларни бўяш ҳам Клеопатра давридан қолган. Ташқи кўринишига жиддий эътибор берувчи бу Миср маликаси даврида аёллар тепа қовогини сарик-яшил, кўз остини эса ҳаворанг бўёқ билан безаб юришган. Шунингдек, бармоқларини, тирноқларини хина билан бўяш ҳам эраמידан олдинги замонлардан қолган гаройиб урфлар-

дан бири ҳисобланади. Эркаклар эса асосан баданларига сарик ёки қизғиш бўёқ суриб юришган.

Қадимги пардоз ашёларининг ҳаммасини ҳам безиён деб бўлмайди. Масалан, қадимги Инда в о д и с и ахли, кейинроқ эса римликлар упу ўрнида... оддий оҳадан фойдаланишган.

Боз устига улар мурданики янглиғ оппоқ қилинган юз ва бўйинларига ҳаво ранг бўёқдан томирлар расмини ҳам чизган, рангпар тери остидан кўриниб турган кўкиш томирлар асл гўзаллик ҳисобланган-да!

Лаб бўёғи ҳам аёллар пардоз воситаси эмас. Қадимги Римнинг машҳур императорларидан бири Гемюгабал нафақат юзи, кўзу қошини бўяб, лабларига ҳам кўм-кўк лаб бўёғи суриб юрган.

Аммо барибир одамзотнинг модага бўлган илк интилиши баданидаги ортиқча туқлардан халос бўлишдан бошланган десак, хато бўлмайди. Қадимдан аёллар юзларидаги ортиқча туқни хозирги кундаги каби оддий пинсет билан тозалашган. Александр Македонский давридан бошлаб эса эркакларнинг соқол олиб юриши қатъий қоидага айлантирилган. Шу тариқа римлик эркаклар 21 йил давомида арчилган тухумдек бўлиб юришган. Фақат аскарлар ва файласуфларгина соқол қўйиш ҳуқуқига эга бўлганлар. Аммо вақт ўтиши билан, аксинча, аскарларнинг нафақат соқол-мўйлаби, балки сочлари ҳам киртишлаб ташланиши қоида тусини олган.

Соқолсиз бўлиш «парик»нинг урфга киришига халақит бермади. Қадимги Мисрда эркаклар париги аёлларникига нисбатан чиройли ва узунроқ бўлиши мода ҳисобланган. Улар фақат аслзодалар беағи бўлган, кейинчалик оддий фуқаролар ҳам ясамаю

улама соч кийиб юришга одатлана борганлар.

Дарвоқе, қадимги Миср фиръавнлари нафақат ясама соч кийишлари, балки соқол қўйишлари ҳам шарт бўлган. Шу боис

га қизиқиб қолганлар. Шу боис тақинчоқларга доир мода юзага келган. Масалан, қадимги даврларда фақат ахлоқсиз хотинларгина бўйнига тилла занжир тақишган («янги бойлар» буни билишмайди, ҳойнаҳой). Хозирги давр «металлист»лари урфи

Халпешпурт деган фиръавн аёл расмий учрашувларга иягига ёпиштирилган ясама соқол билан қатнашган.

Инсоният ташқи кўриниши ҳақида бош қотиргани сайин унга бир хаёл тинчлик бермай келган: **Ўз жамолини ўзи кўриш!**

Мана, нима учун кўзгу кашф этилганидан кейин пардоз-андоз, мода, кийимлар бичимида кескин ва оммавий ўзгаришлар юзага кела бошлаган экан! Айнан кўзгунинг пайдо бўлишидан кейингина одамлар тақинчоқлар-

бўлмиш темир тўғали камарлар, шапалоқдек ҳалқалар ҳам маънавий қашшоқлар беағи ҳисобланган. Аммо бошқа жойларда, аксинча, тилла тақинчоқлар нафақат қулоққа, бўйин, билакка, балки оёққа, бурунга ҳам тақилган.

Хуллас, «Мода нима?» деган саволга, бу эскирган урфлардир, деб жавоб берсак, ҳақ бўламиз чоғи...

Дилфуза ўрол қизи тайёрлади.

Москвадаги Халқаро Абу Али ибн Сино академиясининг магистри табиб ХУРСАНД АЛИ табобат хизматини таклиф этади:

- Ошқозон-ичак, ўт пуфағи, қораталоқ касалликлари;
- Беспушглик, жинсий аъзолар шамоллаши; буйрак ва тухумдон кисталари, простата бези шамоллаши;
- Буйракдаги тошларни тушириш;
- Гипертония, лямблялар ариб, теридagi оқ доғлар(ветелгио) ва ажинлар кетали;
- Умуртқа чурраси, бел ва оёқ оғрини, бод, артрит, полиартрит, бўйин ва елкада, тиззада туз йиғилиши сингари хасталиклар;
- Юрак, қон-томир хасталиклари, қон босими, инсультдан кейинги тикланиш даври ва асаб касалликлари;
- Буқоқ касаллигининг ҳар қандай тури Шарқ табобати усулида гиёҳлар билан даволанади.

Манзил: Тошкент вилояти Ўрта Чирчиқ тумани Кумовул (Бектемир) кўрғони.

Телефон: (+99897) 156-57-31. Лицензия № 95

Табиблар реестрида 2092-рақам билан қайд қилинган.

ЭРТАЛАБКИ ТАҚВОЛИ НОНУШТА АСОСИДА:

- Сурункали қабзият;
- Асабийлик;
- Соғломлашиб, табиий семириш;
- Қорин ва сондаги ёғларни йўқотиш;
- Қон томир, ичакларни, бўғимдаги тузларни табиий тозалаш;
- Ойига 5–15 кг.гача озиш;
- 3 ойда 10 ёшга ёшариш;
- Болалар муаммолари;
- Коннинг шакар микдори ва босимини меъёрлаш;
- Юзни оқартириб, жарроҳлик амалиёти-сиз ёшартириш (ажин ва доғлар);
- Италия, Франция ҳамда Америкадан келтирилган табиий маҳсулотлар.

Мурожаат учун телефон: (+99897) 710-03-11. Халқаро тоифали WELLNES тренер Лола Қаландарова. (+99897) 711-32-05 (Хоразм). Маҳсулот сертификатланган. №0738045

Пойтахтимиз аҳли ва меҳмонларига беиннат хизмат кўрсатиб, уларнинг узогини яқин, оғирини англи қилиб келаётган Тошкент шаҳридаги

2519-АВТОЖАМЛАНМА ДАВЛАТ КОРХОНАСИ

маъмурияти шу ҳудудда яшаётган «Д» тоифали ҳайдовчилар ҳамда чиптачиларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ!

Ойлик маошлар куйидагича:

Ҳайдовчилар учун 600 000 сўм.

Чиптачилар учун эса 170 000–200 000 сўм.

Шунингдек, автожамланма қошида ташкил этилган махсус ўқув курсида «Д» тоифали ҳайдовчилар тайёрланади.

Ўқиш муддати 6 ой. (3 йил ишлаб бериш шарт билан)

Ҳайдовчилик курсларида ўқишни хоҳловчилар куйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари керак:

1. Паспорт кўрсатилади ва 2 та нусхаси тақдим этилади.
2. Ҳарбий билет(нусхаси тақдим этилади).
3. 3x4 сурат (10 дона)
4. Тиббий маълумотнома (3-сон шаҳар клиник шифохонаси)
5. «В», «С» тоифали ҳайдовчилик гувоҳномалари(нусхаси) тақдим этилади.

Куйидаги манзилга мурожаат қилишингиз мумкин:

Тошкент вилояти, Қибрай тумани, Авайхон кўчаси (собиқ Иркутск) 20-уй. Мўлжал: Қорасув 6. ТЕЛЕФОН: 266-38-31

Ҳурматли аяжонимиз Шарофат Ёдгорова!

63 ёшга тўлишингиз билан чин қалбдан табриқлаймиз. Биз фарзандлар бахтига доимо соғ-саломат бўлинг!

Ҳурмат билан қизингиз Гулжаҳон, Шаҳрисабз шаҳри Саъдий маҳалласи.

Қадри Турди ака!

Сизни 20 август таваллуд айёмингиз билан қутлайман. Узоқ умр, соғлиқ-саломатлик, оилавий бахт тилайман.

Абдиназар Нурматов, Самарқанд вилояти Мушкент қишлоғи.

Асал набирамиз Рухсороҳон!

Туғилган кунинг муборак бўлсин. Ўзбек қизларига хос барча ижобий хислатларга эга, ақли, доно қиз бўлиб вояга етишингни Яратгандан сўраб қоламиз.

Бобонг Ҳабибулла Турсунов

✓ ТУРМУШ ЧОРРАҲАЛАРИДА

Дарвозадан эрини ишга кузатаётган Зилола шикоят қилди:

— Дадаси сиз ўғлингиздан, ўғлингиз сиздан кеч қайтаётти. Уйда кечкурунлари сўппайиб бир ўзим ўтираман.

Зокир хотинига ажабланиб қаради:

— Ўғлинг нега кеч қайтади? Қарасанг бўлмайдимми?

— Куш уясида кўрганини қилади, дегандай, сиздан ўрганаётгандир-да. Ҳарқалай, сиз отасиз. Сизнинг гапингиз менинг гапимдан кўпроқ таъсир кўрсатади. Уям катта йигит бўлиб қолди. Сиз шуним сезганингиз йўқ.

— Нима қилишим керак? — тоқатсизлик билан сўради Зокир.

— У билан гаплашишнинг керак, — талаб қилди Зилола.

Зокир остона ҳатлай туриб:

— Майли, гаплашармиз... — деб қўйди.

У шошиланган ҳовлидан чиқиб кетди. Зилола ортига қайтиб очик деразадан ичкарига қараб ўғлини чақирди.

— Асқаржон, болам.

Турсанг бўлмайдимми? Кун туш бўлапти-ю, сенинг ётишингни қара.

Ичкаридан ҳеч қандай садо чиқмади.

***

Кафеда мусиқа шовқини кулоқни бантанг қилади. Ўзаро гаплашаётганлар бир-бирининг кулоғига озини қўйиб қичқиради. Алоҳида хоналарнинг бирида Асқар улфатлари Жамшид ва Рашид билан чақ-чақлашиб ўтирарди. Кимдир сигарет чеккан. Кимдир арақ ичган. Хуллас, улар ўтирган хона тунгунга тўлган.

Жамшид Асқарга қараб овози борича қичқирди:

— Асқар, нега хўмрайиб ўтирибсан. Очилиб-сочилиб ўтирмайсанми, мундоқ. Ё чўнтак қуриб қолдимми?

Рашид озгидан тупук сачратиб Асқарга пишанг беради:

— Нима деётганингни биласанми, ўзи, Жам. Биласанми, дарё қуриша қурийдими, лекин Асқарнинг чўнтаги қуримайди. У сенга ўхшаб майда-чўйда эмас. У «крутой» бола.

Асқар ўтирган жойида қанот ёзган қушдай бир керишиб қўйди.

***

Бир неча кундан сўнг Зилола эрига яна ўша гапини такрорлади:

— Дадаси, ўғлингиз билан гаплашиб олмайсизми?

— Ишга кечикаяпман. Бошқа сафар, — тўнғиллади Зокир.

Аёл не қиларини билмай нолиган бўлди:

— Ҳар доим шунақа дейсиз. Асқар-

жон ўзгариб қоляпти.

— Ҳа, энди кичкина бола эмас-ку, — деб Зокир мамнун ҳолатда қўйлагининг ёқасини тўғрилаб қўйди.

— Кечкурун кеч келдим, дейсиз, эрталаб эса кечикаяпман, дейсиз, — деб эрининг костюмини узатди.

Зокир эса овозини баландатди:

— Эртага гаплашармиз, ҳозир бошимни қотирма. Шошиб турибман, ўзи.

Зокир ҳовлидан чиқиши биланоқ ичкаридан Асқар кўринди. У онасининг олдида келиб бир муддат каловланиб турди-да, сўнг кескин оҳангда:

— Ойи, менга бироз пул керак эди, — деди.

Зилола ҳам шуни кутиб тургандай иккиланмасдан жавоб берди:

— Сенга ҳар кун пул керак.

лашни ўрганмоқчийдим. Шунга...

— Ўтган кун репетиторга, деддинг, бердим. Телефон қилиб сўрасам, бормабсан. Тўрт кун аввал ўртоқларим билан театрга тушмоқчимиз, деддинг, ўғлимга эс кириб маданиятли бўлиб қолибди деб ортиги билан бердим. Унгаям бормабсан. Ҳар кун битта баҳонанг бор.

— Ойи...

— Энди бунақаси кетмайди, — дея гапни чўрт кесди Зилола.

***

Бу гал Асқар ўртоқлари билан кўчада учрашди. Жамшид ҳол-аҳвол сўрашни ҳам насия қилиб мақсадга кўчди:

— Анув болалар билан бугун учрашамизми?

Жим турган Асқарга қараб Рашид муд-

тирарди.

Хотини яна эрини гапга тортмоқчи бўлиб:

— Ҳарна, Асқаржоннинг кайфиятлари яхши. Илгаригидай тажанг эмас. Аввалгидай пул сўраб безор ҳам қилмайди. Оғирлашиб, камгап бўлиб қолган, — деди.

Зокир аёлининг ваҳимачилигини уқтиришга далил топгандай салмоқлаб гапирди:

— Сен бўлсанг бекорга ваҳима қиласан. Ўғлингиз билан гаплашмайсиз, тергамайсиз деб бошимни қотирасан. Ҳаммаси ўз йўлига тушиб кетаверади.

Йўқ, Зилола ҳам "Ҳа, шундай бўлаверар экан-да", деб қўймади.

— Барибир гаплашиб туришингиз керак. Ишонасизми, сизларнинг ҳам ота-боладай бўлиб нималарнидир маслаҳатлашиб, ишларингизни бирга режалаштириб юришларингизни истаймман. Икковингиз эса, гўё бегонадайсизлар.

— Ҳамма нарсанинг вақти-соати бўлади, хотин, сизлар буни билмайсизлар. "Ойгул билан Бахтиёр, ҳар нарсанинг вақти бор", — деб ҳазиллашди Зокир.

— Топган баҳонангиз шу: "Гаплашармиз, гаплашармиз..." Лекин, ҳеч...

— Эртага...

Шу пайт эшик жириглади. Зилола шошиб ташқарига чиқиб кетди. Бироздан сўнг ташқаридан бегона овоз, сўнг эса "Зилоланинг "Ҳайдалар, келинг" деган паст оҳангдаги овози эшитилди. Зокир тезда қўйлагини эгнига ташлади-да, ташқарига йўналди. Эшикда бегона бир одам турарди. Хотини секин эрига қаради.

— Келинг, — деди Зокир.

— Тоҳиров Асқар шу уйда яшайдими? — деб расмий оҳангда сўради бегона одам.

— Ҳа-а... Нима гап? У менинг ўғлим... — деди у.

— Мен жиноят қидирув бўлимиданман, — деб Зокирга тик қаради келган киши, — Сизнинг ўғлингиз Тоҳиров Зокир Жамшид, Рашид деган шериклари билан бирга ўғрилик қилган. Бир неча хонадонларни тунаб кетишган. У бугун жиноят устида қўлга олинди.

Зилола қўрқанидан "оҳ" деб юборди ва ерга ўтириб қолди ва зўрга:

— Бўлиши мумкинмас... Ахир... — деб жим қолди.

Зокир Зилоланинг кўлтигидан олиб: — Ўзингни қўлга ол, Зилол, — деб уни турғизмоқчи бўлди.

Зилола эрига аччиқ таъна қилди: — Ана энди ўғлингиз билан бемалол гаплашарсиз, дадаси...

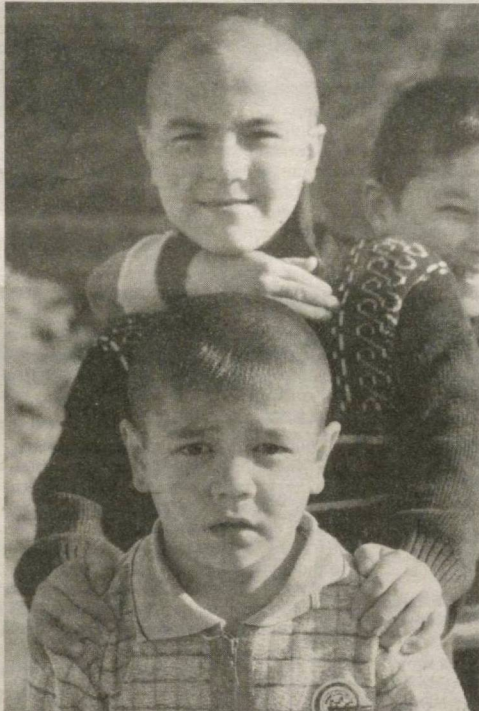
Зокир эса гапни ерга қаради.

Эшқобил ШУКУР

КЕЙИН ГАПЛАШАМИЗ...

— Зарил эди-да, ойи... — чайналди Асқар. — Бир компьютерчидан дастур-

даосини айтди: — Пулни нима қиламиз.

Асқар ўртоқларига бош-оёқ бирма-бир разм солиб чиқди-да, қатъий оҳангда:

— Энди пулни ўзимиз топишимиз керак, — деди.

Жамшид талмовсиради: — Фақат ишдан гапирма. Қарз кўтарармиз.

— Билмадим, бошим қотиб турибди, — деди Асқар.

Рашид уларнинг жонига оро кирди:

— Бошқа бир режа бор. Сал қалтисроқ. Қўсанглар бўлди...

***

Зокир диванда чўзилиб ётган кўйи бетоқатлик билан телевизорнинг пульта-ни босар экан, аёли унинг осилиб қолган билакларига қараб:

— Анча семириб қолибсиз. Телевизорга соатлаб қараб ўтириш одамни йўғонлаштириб юборар экан. Кўпроқ пиёда юриш керак, — деб маслаҳат берди.

Зокир эса хотинининг гапига парво ҳам қилмай телевизорни у каналдан бу каналга тинимсиз алмаш-

МУНАЖЖИМ БАШОРАТИ

Кўй (21.03-20.04)

Бу ҳафтада кутилаётганидек, деярли барча бурж вакиллари ўзига хос синовлардан ўтишадди. Шу боис сиз ҳам ушбу кунларда ўзингизни қўлга олинг ва шижоатни сусайтирманг. Ҳақлигингизга бўлган ишонч рақибларингизга нисбатан энг самарали қуролдир.

Бузоқ (21.04-21.05)

Қилдан қийиқ ахтаридиганларга қаршилиқ кўрсатишингиз мавридидир эмас. Ундан кўра йўл қўйган хато-камчиликлар эришган ютуқларингизни бир сарҳисоб қилсангиз қўймайсиз. Рухий ва жисмоний куч-қувватингизни кўпроқ ўзингиз учун фойдала-ишларга бағишланг.

Эгизаклар (22.05-21.06)

Раҳбар ва юқори лавозимдаги ҳамкасбларингиз билан зид-

дият пайдо бўлса, бо-сикроқ муомала қилинг. Унутмангки, баҳсли савол-жавоб ва арзимас тортишувларнинг барчаси сизга қарши «ишлайди». Буларни амалий ҳаракатингиз билан енгиб ўтасиз.

Қисқичбақа (22.06-22.07)

Ушбу ҳафта сизга илмий ва ижодий ҳамкорлик муносабатларини кучайтиришни маслаҳат берамиз. Қолаверса, атрофингиздагиларга ҳам ўз қобилиятингизни намоён қилишингиз вақти келди. Ҳар бир қадамингиз хайрли ва омадли келади.

Арслон (23.07-23.08)

Катта ўзгаришлар ва жиддий режаларни амалга ошириш учун сизда ушбу ҳафтада қувват манбаи етарли эмас. Давом эттириш билан бирга биткази-

шим лозим деб билган ишларингиз вақтинча тўхтатиб туришингизга тўғри келади. Лекин сира тушқунликка берилманг. Сизда руҳий кўтаринкилик етарли даражада.

Сунбула (22.08-22.09)

Ўз ҳис-туйғуларингизга боғлиқ руҳий ва ҳаётий режаларингизни амалга ошириш учун қулай ҳафта. Қобилиятингизни намоён этишга шошилинг. Уй ишлари ва оилавий муносабатлардаги иштирокингиз ҳам бундан мустасно эмас.

Тарози (23.09-22.10)

Бу ҳафтада яқинларингиз бир қанча юмушларни уддалашингизда сизга хайрихоҳ бўлибгина қолмай, балки бегараз кўмақдош ҳам бўлишди. Ҳаётингизда юз бериши мумкин бўлган барча ўзга-

ришлар сизнинг жасоратингизга боғлиқ эканлигини унутманг.

Чаён (23.10-22.11)

Меҳмондорчиликлар, кўнглили ташрифларнинг мезбони бўласиз. Бундан фойдаланиб, оилавий ва хизмат билан боғлиқ алоқаларни мустаҳкамлаб олишингиз гали келди. Кечки овқатга нуфузли ва амалдор шахсларни тақлиф қилсангиз нур устига аъло нур бўлади.

Ўқотар (23.11-21.12)

Ўз-ўзингизга нисбатан ички ишончингиз ортиб бораётганини сезасиз. Агар айрим кўнглисиз ҳолатлар юзага келгудек бўлса, эътибор берманг, акс ҳолда, ундан қочиб қутулиш ўрнига кучли нафрат ва кўнгли совишига мубтало бўлишингиз мумкин.

Тоғ эчкиси (22.12-20.01)

Қизиқарли анжуманлар, базмлар, кўнглилар тадбирлар-

нинг иштирокчисига айланасиз. Фикр алмашингиз, билмаларингизни бойитиб олиш учун қулай фурсат.

Қовға (21.01-19.02)

Ҳамма нарсанинг ҳам яқуни бўлади. Куч-қувватингизга «дам бермасдан», фойдали нарсаларга сарфлаб қолинг. Фақат хаддан ортик босим билан ишлаш ҳам тавсия этилмайди. Ахир, бу соғлиқнинг эговидир.

Балиқ (20.02-20.03)

Режангиздаги янги лойиҳалар учун ахборот ва гоёларни амалиётда синашингиз мумкин. Юлдузлар ушбу бурж вакилларига барча соҳада энг омадли ва жўшқин ҳафта эканлигини ваъда қилишмоқда.

Нурхон ПАРДА қизи тайёрлади.

...ТУҒИШГАН АФЗАЛ

✓ **ЎЗБЕК ФЕЪЛИ**

Кўринишидан деҳқонлиги сезилиб турган қорамағиз, ба-савлат йигитнинг сотаётган ме-валари эътиборини тортди-ю, шу ерда тўхтадим. Сотувчи та-рози палласига қўп-қизил олма-ларни солар, унинг рўпарасида-ги харидор эса қандайдир бир ички гурур билан шундай сўзларди:

— Барака топинг, оғайни. Жуда сара меваларни етишти-рибсиз. Уч кило тортаверинг, бугун сингилларим жиянларим билан меҳмонга келишадим. Шу-нинг учун ўғилларимга ҳам айт-май, ўзим бозор-ўчарга чиқ-дим...

Ўзгача бир меҳр билан ай-тилган сўзларни эшитиб, "ялт" этиб миждо тарафга қарадим. Унинг юз-кўзларидан гўёки нур ёғилиб турарди. Мен сездир-масдан ҳалиги одамни бир кўр кузатдим, сўнг у ҳам, мен ҳам йўлимизда давом этдик...

Ҳозирги ёшлар биз — кекса-ларнинг жуда таъсирчанлиги-миздан ҳайрон бўладилар, гоҳ куладилар ҳам. Бозордаги ана шу оддий воқеа мени шунчалар ҳаяжонлантирдики, сингиллари-нинг меҳмонга келишидан қувониб, уларнинг кўнглини олиш, иззат-икром кўрсатмоқ учун юри-риб-елиб бозорлик қилаётган АҚАнинг ортидан бориб, меҳру муҳаббатини, миннатдорчили-гимни тўкиб солгим, унга энг яхши тилакларини билдиргим келди. Биламан, менинг бу гап-ларим ҳозирги замоннинг ай-рим йигит-қизларига ортиқча ҳис-ҳаяжон бўлиб туюлиши мум-кин. Аслида эса...

Бу ёруғ оламда энг катта, бе-бахо давлати — ота-онаси ҳаёт бўлган ўғилларим, қизларим! Падалир бузрукворингиз, волидаи муҳтарамангизнинг кўнглиллари-

ни тоғдек кўтарадиган амаллар-дан бири, инсоний фазилатлар-нинг энг гўзалларидан бўлиши туғишган ака-укаларингиз, опа-сингилларингиз билан ахиллик эканини йиллар ўтган сайин чу-қурроқ аглаб бораверасиз.

Менинг бир тутинган синг-лим бор, ўзи асли марғилолик. Хизмат тақозоси билан пойтахт-га келиб, оила, бола-чақа қил-ганига ўттиз йилдан ошди. Ўзи-нинг айтишича, она шахрига бориб, ота-онасидан ёдгор бўлиб қолган опа-сингиллари,

каттамеиз бўлгани учун дастлаб катта опамни йўқлайман. Келган-нимдан хабар топган барча ту-ғишганларим дарвос йўғилиша-ди. Уларнинг давраси, дийдори, меҳрибончиликлари, самимий ҳазиллари, маслаҳатлари, ўрни келганда кўнглимни кўтаришлар-идан шунчалар бағрим тўлади-ки... Худди яшаш, ишлаш учун янгидан куч-қувват олгандек бўламан. Ҳар қандай вазиятда ҳам суянсам арзийдиган тоғла-рим борлигини ҳис этиб яшай-ман.

Аmmo сени энди тушундим, ме-ниям, ўзингниям қадрламас экансан. Менга сендақа хотин-нинг кераги йўқ, — дебди.

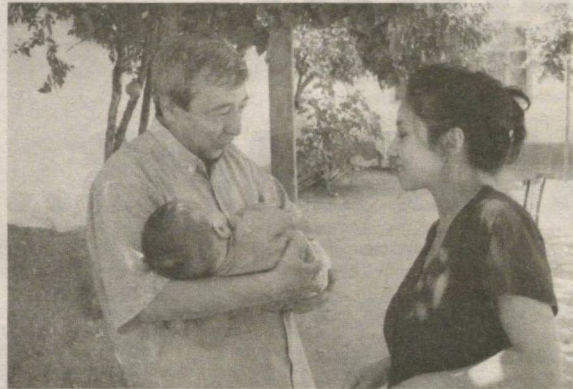
— Ҳо-о, сизга мендан кўра ўша уйи, рўзғори бошқа бўлган туғишганларингиз афзал экан-да, — деб яна баттар чиранибди хотини.

— Ҳа, — деб жавоб қайтариб-ди эри. — Хотинни топса бўла-ди, ammo ота-она, опа-сингил, ака-укани бошқага алмаштириб, янгилаб бўлмайди!..

Бу ҳикоят билан хотиндан кечиб юбориш осон, демоқчи эмасман. Ammo унинг моҳиятига қон-қариндошнинг бир-бирига кўрсатиши мумкин бўлган оқибат-ту садоқатини, меҳру мурувват-ини бошқалардан топиш амри маҳол, деган оқилона ўғит жо бўлган, деб ўйлайман. Ахир, бе-корга "бир қориндан талашиб тушган", "қон тортади" деган иборалар ишлатилмайди-да!

Турмушга чиқиб кетган опа-си ёки сингилсининг дарвозаси-ни тақиллатиб бориб, "Яхши ўти-рибсизларми? Оилангиз тинч, бола-чақаларингиз омонми? Со-гиндим, бир кўргим келди", — дея кўниб ўтиш учун жуда ор-тиқча ҳаракат ҳам, харажат ҳам талаб қилинмайди. Лекин бу хайрли амалнинг шарофатидан икки олам мунаввар бўлиши шубҳасиз.

Ҳадиси шарифларда ҳам ту-ғишганларни эъзозлаб, йўқлаб туришнинг ажру савоблари бе-ҳисоблиги ҳақида кўп айтилган. Унутмайликки, ўғил-қизларин-нинг ахиллигидан ота-онанинг боши кўкка етади. Аслида, улар-ни бир-бирини кўлаб-қувват-лайдиган, ардоқлайдиган, ҳар хил вазиятларда тушунадиган қилиб тарбиялайдиган ҳам — ота-она. Ёш бола дунёни, атро-

акаларини кўриб қайтгач, анча вақтга етадиган руҳий қувват тўплаб келгандек бўлар экан. У билан дардлашиб ўтирсак, шун-дай деди:

— Биз туғишганларини доим йўқлаб турган одам ўз жигаргў-шаларига меҳр-оқибат кўрсатя-пти, деймиз-у, аслида, у ана шу хайрли амали орқали, аввало ўзига яхшилиқ қилар экан.

Кейин билдирган ушбу фик-рини қуйидагича изоҳлади:

— Ота-онам ўтганларидан кейин Марғилонга борсам, энг

Ҳақиқатан ҳам, шундай.

Ҳикоят қилишларича, бир йигитнинг хотини ёшлигига бо-риб, эрига қайнонасидан, қайн-сингиллари, қайнукасидан ши-коят қилавераркан. Эри индамас экан, охир-оқибат, келин хона-донда тез-тез жанжал чиқаради-ган бўлибди. Навбатдаги жан-жалдан кейин йигит хотинига қараб:

— Шу пайтгача ўз ақлу фар-росатинг билан фаҳмлаб олар-сан, деган ҳаёлда шикоятла-рингга индамай қўя қолардим.

ЁН ҚЎШНИ — ЖОН ҚЎШНИ

✓ **МЕҲР ҚОЛУР...**

Богимиз тўридаги бостирмали ай-воннинг шифтига мусичалар ин қуриб-ди. «Она» мусича чала қурилган уяда ту-хум босиб ётибди. «Ота» мусича эса су-пурги чўпими, хас-хашакларини тумшу-гида олиб келиб, жуфтига узатиб туриб-ди. Бир гал навбатдаги «қурилиш ашё»-ларини узатса ҳамки, ургочиси тумшуғи билан олишни уддалай олмади. Ҳар са-фар чўплар ерга тушиб кетаверди. Ол-тинчи сафаргина бинойидек тумшуғига илтириб, чўпларни гоҳ у ёнбошига, гоҳ бу ёнбошига тартибли қилиб жой-лади. Биласизми, мен бу «оила»га қараб ҳавасим келди. Ана иноқлик, ана сабру тоқат, ана бир-бирига бўлган меҳр-ша-фқат! Бу манзара ҳалигача кўз олдим-дан кетмайди. «Қўшнинг ҳар уяси бузил-масин», дейишдади қарияларимиз ким-дир ажрасган ёки жуфтини йўқотиб қўйган бўлса...

Ўқинда чоп этилган қўшнилари ҳақида-ги мақола мени анча мулоҳазага ундади. Ҳақиқатан ҳам, ҳеч бир юртда биз каби қўшнилари бир-бирига меҳрибон, ардоқ-ли бўлмаса керак.

Дарҳақиқат, қўшнилари кўрдим, юзим юзига тушмасин, деб баланд дев-вор урдириб қўйган. Қўшнилари бор, узоқ муддатга сафарга кетаётди «Қўшни ё ўзингиз, ё келинингизни бизнинг уйга қўчириб яшанглари, ҳеч бир ерга қулф-калит осмадим», деган. Кимникидадир тўй бўлса, кечкурун меҳмонларни ҳам-

соялар уйига олиб кетишди, тўйхонада жой оз бўлади деб. Бу ҳам чиройли бир удум, одамгарчилик намунаси!

Ўқинда уч кунгина Тошкентда меҳмон бўлиб қайтдим. Қўшниларнинг бир-бир-лари билан ахил-иноқлигини кўриб, жуда суюндим.

...Бир йили онам хасталикка чалиниб ётиб қолди. Қўшнимиз хоразмча тансиқ таом — тухум барак кўтариб келди. Би-роздан сўнг, овқат келган идишга мевачеваларни солиб олиб борсам, ўзалари неваралари билан сабзавот шўрва ичиб ўтирибди. Хижолат тортиб: «Ойингиз бе-тоб бўлганларини эшитиб, товукларнинг тухумини йўғиб юриб, алоҳида таом пи-ширган эдим, ўзимизга шўрва қилдим», деса, жуда ноқулай сезиб кетдим ўзим-ни...

Бир яқин дўстим айтиб берган эди: Икки девор-дармиён қўшни узоқ йиллар гаплашмай юришадим. Бирининг қизи тур-мушга чиқадиган бўлибди. Тўй арафаси-да иккинчи қўшни ўртага одам қўйиб, «Илтимиос, мени ҳам тўйга айтсин, шун-дай яхши кунда бормасам, ярашмасам, қачон бораман, этакимдан тошни тўқдим», дебди. Тўй кунини икки қўшни ҳеч нарса бўлмагандай, кучоқлашиб, кўришиб кет-тишибди...

Шунинг учун ҳам «Ён қўшни — жон қўшни», дейдилар-да. Илоё, бир-бири-миздан ҳеч қачон меҳр-мурувватимизни дариг тутмайлик!

Бекпошша РАЗЗОҚОВА,
Урганч шаҳри.

Ушбу мақолани ўқидим-у... кўз олдим-дан "Янгиобод" буюм бозорини тўлди-риб, ҳатто ташқарига ҳам чиқиб кетган "сотка" бозоридаги гаройиб манзаралар ўтди. У ердаги ихчам, ранг-баранг, тур-ли-туман ҳажм ва кўринишга эга бўлган телефонларни кўриб шошиб қоласиз. Нархи ҳам чўнтақбоп. Янгиси бир кўйлак баҳосида, эскироғи картошка нархида. Тугмасини босиб турсангиз, исталган худуд билан боғланасиз, мусиқа тинглай-сиз, сурат-видеога оласиз, истасангиз футбол, боксгача кўриш мумкин. Мўъжа-занинг ўзгинаси. Тўғри, "сотка"нинг кашф қилиниши XX аср охиридаги энг кат-тай янгиликлардан бири. Лекин ҳар қан-дай кашфиётнинг ҳам бир нозик томони,

✓ **МУНОСАБАТ**

УЯЛИ ТЕЛЕФОН ЖЎЯЛИМИ?!

“ЎРГАНИБ ҚОЛФОН ЁМОН” — 30-СОН

яъни яхши ва ёмон кўриниши бўладики, буни халқимизда "танганинг икки томо-ни бор", дейилади.

Очиғи, уяли телефон айримлар ўйла-ганидек жўяли эмаслигига, яъни "қашан-далиқ"нинг бошқачароқ бир турига ай-ланиб улгурганига ишонч ҳосил қиласиз. Нега десангиз, бугун етти ёшдан етмиш ёшгача ҳамма-ҳаммамиз "сотка" деган тўрга илينيб қолдик. Ҳўш, энди бу матоҳ билан бирга ухлаб, бирга уйғонаётган ёшларимиз, айниқса, балагатга етмаган ўсмирлар эртага қай йўшунда тарбия то-пади? Ҳали боғча ёшидаги митти гўдак ёхуд мактабнинг бошланғич синфида ўқитган болақай ота-онасидан телефон

олиб беришни талаб қилаётган бир пайт-да биз катталар зиммасига жиддий вазифа-лар юкланмоқда. Билиб-билмай тур-ли хил кўнгилочар ўйинларга қаттиқ ружу қўйишнинг оқибатлари ҳақида мутахас-сислар, ҳатто телефон ихтирочиларининг ўзалари одамларни оғоҳ этаётган бир пай-тда биз ўғил ё қизимизнинг кўнглига қараб, ҳам саломатлигига, ҳам ахлоқ-одо-бига хавф туғдираётганини кўра-била туриб, лоқайд ва эътиборсиз бўлсак, улар эртага бугунгидан кўра даҳшатлироқ ва хатарлироқ ишларга қўл урмаслигига ҳеч ким қафолат бермайди.

Неъматжон ҲАСАНОВ,
тарих фанлари номзоди, доцент

ТУНГИ УЧУ ЎТТИЗ...

«Эрим билан узоқ вақт бирга яшадик. Тирноқча зор ўтдик. Бола асраб олинглар, ажрашинглар, деганлар кўп бўлди. Фарзандсизлигим сабабини асосан мендан кўришарди. Шу боис эрим яқинларининг гап-сўзларига ҳам қулоқ тутмай, мен билан бир умр яшаб қоладиган бўлди. Аста-секин биздан кўпчилик юз ўгира бошлади. Аммо шунга қарамай, бизлар барибир бахтли эдик. Афсуски, эркак зоти тақдиринг бу алам-ли азобига бардош беролмас экан. Шу боисми, эрим кейинги пайтларда тез-тез юрагини чангаллаб қоладиган бўлди. Охири оқибат, бу дард уни йиқитди. У бир ойгача касалхонада дард билан олишиди. Дўхтирлар қўлидан келганини қилишди. Бир кун касалхонада кун бўйи у кишининг олдида бўлиб, кўла қайтмоқчи эдим, бирдан ўйларимдан маҳкам ушлаб олди ва: «Э, худойим, мен кетганимдан кейин ахволинг нима кечади? Кимларга ташлаб кетаман, сени?» деди секин.

Уша кунни уйга қайтиб келиб, анча пайтгача қўлим ишга бормай ўтирдим. Бу қанақаси бўлди, ўйларим алам билан. Аслида, ҳамма мени дардманд дерди. Эрим тоғдай бўлиб ана шу гаплардан ҳимоя қилиб келарди, кўрсатмаган дўхтири қолмаганди. Энди эса ўзи касалхонада бу ахволда ётибди, аксинча, мен — шунча йиллик касал хотин, у шўрликка овқат ташиб юрсам. Бу қандай адолатсизлик? Нега мен эмас, эрим шундай азобланиши керак? Агар вақтида ажрашиб кетганимизда ҳозир у кишининг бошида бола-чақаси парвона бўлиб турмасмиди? Уларга қараб, юраги хасталанмасмиди?

Шу хаёллар билан ухлаб қолибман. Кечаси тўсатдан уйғониб кетдим. Жойимдан туришим ҳамон орқамдан иссиқ бир шамол урилди. Эримнинг «Зайнаб! Тур, Зайнаб!» деган овози эшитилди. Чўчиб, ортимга ўтирилсам, ҳеч ким йўқ. Чироқни ёқиб, соатга қарасам, тунги учу ярим экан.

Мижжа қоқмай, тонг оттирдим. Кун оқариши билан эримга пиширган товуқ шўрванга, унинг тоза уст-бошларини олиб, касалхонага югурдим. Аммо мени кутиб олган шифокор энди кечлигини айтди. Тунда эрим жон берибди. Соат учу ўттизда...

Унинг ўлиминдан кейин тамом бўлдим. Икковимиз бирга яшаган уйда сўпнайиб қолдим. Укам ўзининг ахволи у қадрар яхши бўлмаса ҳам, мени кўярда қўймай уйига олиб кетди. «Ҳозирча биз билан яшаб туринг. Равшан жиёнингиз беш ёшга тўлганда, уни сизга бераман, икковларингиз бирга яшайверасизлар», деди. Уйимизнинг чирогини ёниб турсин деб, қайнонаси билан сиқилишиб яшаб келаётган бир дугонани вақтинча меникича яшаб туришга кўндирдим. Дугонам бу таклифимдан жуда хурсанд бўлиб, кўчиб ўтди. Аммо орадан бир ҳафта ўтмай, ранги қути ўчганча мени излаб келди.

— Айтсам, ишонмайсан. Аммо кеча уйимизга эринг келди. Дадамиз уйда йўқ, рейсда эди. Болалар ухлаб ётибди. Кимдир турткилагандек бўлди, уйғониб кетдим, останада эринг турибди. «Зайнаб қани?» деди у. Кўрққанымдан тилим қалимага келмай, даг-даг титраб туравердим. «Кўрқдингми?» — деди кейин яна эринг. — Мени кўрса, Зайнаб ҳам кўрқиб кетса керак-а? Ўйтмас, унга айтиб қўй, мен Зайнабнинг олдида яна бир йил бўламан».

Кино оламида каттагина шухрат қозонган «Арвоҳ» фильмини кўпчилик кўрган бўлса керак. Уша кинода тўсатдан вафот этган ёшгина йигитнинг руҳи ҳаётда қолган севикли ёрини ёмон ходисалардан ҳимоя қилиш, унга кўмаклашиш учун ўзини ҳар ёнга уриши, аммо қиз севгисига содиқ қолган бўлса-да, шўрлик арвоҳни заррача ҳам пайқамаслиги каби воқеалар тасвирланган. Бу бир кино-да, дейишингиз мумкин. Аммо ҳаётда ҳам шундай воқеалар бўлиб тураркан.

Дугонам менинг уйимга қандай шошиб кўчиб келган бўлса, шундай кетиб қолди. Эрининг ухай-ҳайлаганига ҳам қарамади. Укамнинг уйдан ўз уйимга қайтиб келиб, тинчгина яшай бошладим. Аммо дугонам айтганидек, эримнинг арвоҳи келиб, безовта қилгани йўқ.

БИРОҚ ТИРИКЛАР...

Бир кун катта қайноғам келиб, менда гапи борлигини айтди. Укасининг, яъни менинг эримнинг йилини бергандан кейин ўғлини уйлантириши кераклигини, пулдан қийналиб

кейин ҳеч қачон яшаб кетолмаган бўлардим.

ЗАМИРА (Тошкент)»

«СЕН МЕНДАН КЎРҚМА...»

Ишонгиси келмайди кишининг. Марҳумлар одатда биринчи ўринда ўзининг ортида қолганлардан безовта бўлиб, уларнинг ўлими туфайли оиласида қийинчиликлар юзга келиб қолишидан чўчиб бон яқинларининг кўзига кўринишга мажбур бўларкан. Масалан, жиёзахлик Анорхон деган яна бир аёл шундай ҳикоя қилади:

ган ҳам унинг ўзидек.

— Мендан кўрқмаясанми?

— Йўқ.

— Қишга кўмир олдингми?

— Ҳа, амалладим.

— Болалар ухлаб ётишибди-ми?

— Ҳа, кўриб турибсиз-ку. Ё уларни уйғотайми?

— Йўқ, керак эмас.

Ва шу тарзда у киши билан анчагача гаплашиб қолибмиз. Кейин қачон, қандай қилиб кўздан ғойиб бўлганини аниқ эслолмайман. Аммо шундан кейин бир амгил тортидимки! Юрагимни эзиб ётган ҳамма гаму ташвишлар бирдан қаергадир

МАРХУМЛАР НЕГА «ҚАЙТАДИЛАР»?

қолганини, шунинг учун эримдан қолган шу уйни сотмоқчи эканини айтди. У десам, бу деди, бу десам у. «Укам гулдек умрини сени деб ўтказиб юборди. Сени деб яқинларидан йироқ бўлди. Энди кўнглинг тинчланганми? Энди сен ҳам бизни тинч қўй», деди. Мен ҳам алам билан «Укамизга текканимда соппасоғ эдим. Уни мен ўлдирганим йўқ, шу пешонасида бор экан», дейишимни биламан, қайноғам «Учир овозингни!» деб, юзимга тарсаки тортиб юборди. Мен чаккамни ушлаб, қотиб қолган пайтим бирдан деворда осилиб турган эримнинг расми лов этиб ўт олди. Қайноғам ҳам, мен ҳам кўрқиб кетдик. Шу пайт сервантининг устига қатор қилиб териб қўйилган эримнинг расмлари бири қўйиб, бири ерга учиб туша бошлади. Охирида унинг ёшлигида, аскарлик кийимида тушган, ойнага солиб қўйилган расми ҳам чил-чил синганди, қайноғам чидаб туролмади. Шартта ерда ётган расмини қўлларига олиб, қайта-қайта ўпганча, ҳўнграб йиғлаб юборди:

— Кечир, кечир мени, укажон. Бўлди, хотинингни бошқа хафа қилмайман. Кечир, ука!

... Шундан кейин марҳум эрим бирор марта ҳам ҳеч кимнинг кўзига «кўринмади». Менинг эса, ҳар қанча истамай, ҳатто тушимга ҳам кирмади. Бир йилнинг ичида ҳамма ишларим жойига тушди. Ишга жойлашдим. Рўзгорни ўзим тебрата оладиган бўлдим. Жиянимни ўғил қилиб, асраб олдим. Аммо эримнинг руҳи мени қўлаб турмаганда мен бундай кўргуликдан

«Эрим вафотидан кейин олти тала болам билан чирқиллаб қолиб кетдим. У киши ҳаётлигида каттагина лавозимда ишлар, рўзгоримиз тўкин-сочин эди. Аммо уйда ҳамма нарса бўлгани билан баъзиларга ўхшаб мол-ҳол, пул, тилла деган нарсаларни йиғмаган эканми. Эримнинг маъракаларини ўтказишининг ўзи илгари тўлиб-тошган рўзгорни шип-шийдам қилди-қўйди. Тўғри, қариндош уруғлар бахולי қудрат қарашди. Аммо қўлдан берганга қуш тўярмиди? Жуда ҳўрлигим келди. «Мени олти тала болан қандай ташлаб кетдингиз, отаси, — дедим алам билан. — Буларингиз қачон катта бўлиб, қачон қанотимга кирадилар? Шуларга ўзингиз бош бўлиб юрсангиз бўлмасмиди? Қийналиб кетдим. Сизнинг ўринингизга ўзим ўлиб кетсам бўлмасмиди?» деб юм-юм йиғлаб, ухлаб қолибман. Вақт алахлашда эшик секингина тик-тиқ этди. Одатда эрим ишдан кечкиби ёки бирор зиёфатдан ичиб келганда ана шундай мўмингина бўлиб эшикни тақиллатарди. Уша пайтлар у киши болаларни уйғотиб юбормаслик учун астагина ичкарига кириб, останада турган эски сандиқнинг устига ўтирганча, оёқ кийимларини ечарди. Эшик тақиллашдан кимдир келди, деб уйламаган бўлсам-да, очиб, ташқарига қарасам, останада... «эрим турибди». Охириги марта кийган кўк қўйлагига. Орқамга чекиндим. У киши жимгина кириб, сандиқнинг устига ўтирди.

— Совқотмаясанми? — сўради мендан.

— Йўқ, — дедим қандайдир хотиржам тарзда, гўёки эрим ўлмаган ва ҳозир қаршимда тур-

гойиб бўлгандек эди».

«ОРҚАНГА ҚАРАМА!»

«Ўтган йили баҳорда ишхонамиздагилар билан адирга, дам олишга чиқдик. Эрта баҳор жуда серёғин келганидан ҳаво ажойиб, барра ўт-ўланлар хиди оламни тутган, унда-бунда лолакиз-галдоқлар ҳам бўй кўрсатиб қолганди. Мен ҳам исмалок, чучмома тараётган шерикларимга эргашиб адирга ўрмаладим. Қўлимдаги халта анча-мунча исмалокқа тўлганда, бирдан оппоқ кўзикоринга кўзим тушиб қолди. Хурсанд бўлиб, қўлимдаги пичокча билан уни бандидан кесиб олдим. Қарасам, сал нарида яна битта шундай кўзикорин. Буниси анчагина каттароқ экан. Уни ҳам қирқиб олдим. Хурсандлигимдан теримга сизмасдим. Нарироқда нақ қосадек келадиган яна бир кўзикорин кўрибди. Мен унга ҳам қўлимни узатиб, энди бандидан узмоқчи бўлсам, бирдан у кимирлаб, жонлиб қолди. Қўрқиб кетиб, яхшироқ қарасам, кўзикорин худди бошига катта шляпа кийиб қўлдан митти одамчага ўршаб, қўлида таёқ ҳам ушлаб турибди. Чўккалаб ўтириб, тушимми бу ўнгимми деб унга синчиклаб тикиларканман, бақириб юборишимга сал қолди. «Кўзикорин одам» бошидаги қалпоғини ечиб, менга қараб қулганда... таниб қолдим. Ҳа, бундан уч йил олдин автомобил ҳалокатига учираган укам миттигина одамча кўринишида қаршимда турарди.

— Мўминжон, ўзингизми? — дедим, тилим зўрба-зўр айланганча.

✓ СИНОАТЛИ ДУНЁ

— Опа, кўрқманг. Ҳа, бу менман, — деди у.

Бўйинларим бўшашиб, шалвираб ўтириб қолдим. Аммо ундан кўз узгим келмасди. Укам мендан болаларини сўради, жиёларини, ўзимнинг соғлигимни сўраштирди. «Оёғингиз оғримаяптими? Онамнинг қон босим касали яхши бўлди!» деди. Кейин саросимага тушган одамдек бирдан гаплашишдан тўхтаб, у ёқ-бу ёққа аланглади-да, «Майли, опахон. Сиз энди кетаверинг. Фақат орқангизга қараманг», деди».

Ушбу воқеани ҳикоя қилиб берган Бибиғул (сурхондарёлик) опа гаройиб учрашувдан юраги тўлиб-тошиб, кўрганларни туш эканини ҳам, рост эканини ҳам билломай, кўзлари гилт-гилт ёшга тўлиб, аёл бошлади. Аммо бир неча қадам босгач, барибир чидолмабди. Лутнинг хотини каби «орқага қарама», дейлишига амал қилмай, укасини яна бир бор кўрмоқ илинжда ўғрилиб қараса, ўша кўзиқорин турган жойдан энгилгина туман кўтарилаётган экан...

НЕГА ШУНДАЙ?

Айрим аёллар эса эрларни вафотидан кейин нафақат уларнинг руҳи кўзга кўрингани, балки маълум муддат яшаб юргани ҳақида ҳам гапирдилар. Бир қарашда бундай гапларга ишонмаслик ҳам мумкин. Аммо одатда марҳум эрлари «келиб кетгандан» сўнг, аёллар уларни худди тириклигида қандай бўлса, шундай жисман ҳис қилганларини айтишади. Бундай учрашувдан кейин уларнинг кўпчилиги анча пайтгача негадир кучдан кетиб, касал ҳам бўлиб қоладилар. Кўпинча аёллар марҳум эрларининг кўринишлари ёки «ташриф»ларидан қаттиқ кўрқиб кетиб, тезда илму амаллар билан уларнинг руҳини тинчлантириш, ўзларини «халос» қилиш йўллари кўрадилар. Аммо ишонинг, безовта руҳ айнан ўша амаллар кучи туфайли эмас, хафа бўлган билан қайта кўринмай кўяркан. Гап шундаки, марҳумлар улардан қутилимоқчи эканликларини тушунадилар ва ўзларининг энди тирик эмас, ўлик эканликларига кўникадилар ва хафа бўлиб, хонадонига қайтиб келмай қўядилар. Бутунлай.

Дарвоқе, боя айтилганидек, марҳум эрлари тез-тез «йўқлаб» турадиган аёллар ўз-ўзидан касал бўлиб, қувиқсизлиб бораверди. Кейин кўп ўтмай оламдан кўз ҳам юмишади. Бу, айниқса, узоқ вақт бирга яшаган эр-хотинлар орасида тез-тез учраб турадиган ҳолатдир. Марҳум эр ўлиминдан кейин худди гўдакдек ичкиби, хотини билан мулоқотда бўлгиси келаверади. Бунинг учун эса у билиб-билмай ўша кўзига кўринаётган одамнинг қувватидан фойдаланади. Кеска аёллар марҳум эрлари кўзига бири ёки икки бор кўриниш бериши ҳамон оламдан кўз юмадилар. Чунки уларнинг бундан ортингига кучи етмайди.

Булардан шундай хулоса қилиш мумкинки, марҳумлар ҳамма нарсани кўриб турибди, ҳаммасини билади, деган гап тўғри. Биз уларнинг ўлганига кўникалмаганимиз сингари, баъзида улар ҳам тақдирга тан бергилари келмай, ўз ўлимларига ўзлари кўникалмай туришаркан. Шу боис худо тирикларга ҳам, ўтганларга ҳам сабр берсин, деймиш, холос.

Дилфуза ҚЎЗИЕВА тийёрлади.

● ДУНЁ ХАБАРЛАРИ ● ДУНЁ ХАБАРЛАРИ ● ДУНЁ ХАБАРЛАРИ ●

«СУПЕРТАОМ»НИНГ ЯНГИ АВЛОДИ

Таркибда одам организми учун зарур барча витамин ва минералларни жо қилган янги ўсимлик яратиш тажрибаларига киришилди, дея хабар тарқатди «Санди таймс» газетаси.

Бу ишга замонамизнинг энг бой кишиларидан бири, «Майкрософт» компанияси асосчиси Билл Гейтс бош қўшган. Янги ўсимликни яратиш учун дунё илм-фанида «супертаом» номини олган мак-жаҳўхори асос сифатида танланди. Айни пайтда бир неча олимлар гуруҳи бу борада изланиш олиб бормоқда, улар генетик инженерия ёрдамида «дала маликаси»нинг янги турини яратишмоқчи. Ҳаройиб ўсимлик энг оғир иқлим шароитларига ҳам чидамли бўлиши, жуда оз сув ичиши кўзда тутилган.

Билл Гейтс жамғармаси бошоқли ўсимликларнинг янги авлодини яратиш лойиҳасига 12 млн доллар ажратди.

СУНЬИЙ СУТ ЯНА МОЖАРОЛАРГА САБАБ

Хитойда қизалоқларда эрта жинсий етилишга сабаб бўлган суньий суньий сут муаммоси аҳоли орасида шов-шувларни келтириб чиқарди.

Мамлакат Соғлиқни сақлаш вазирлиги масъул вакили Денг Хайхуа мутахассислар чақалоқларнинг кўкракларини нима сабабдан катталашганини атрофлича ўрганишга тганини маълум қилди.

Матбуотда бу мавзудаги мақолалар чиқа бошлагач, суньий сут ишлаб чиқа-

радиган «Synutra» ширкати махсулотлари савдоси 35 фоизга тушиб кетган. Ид-даоларни рад этаётган ширкат эса мар-касини сохталаштиришга қарши қонуний чоралар кўришини билдирди.

Мамлакат жанубида гормонли суньий сут ичирилган уч қизалоқда нохуш ҳолат кузатилгач, шумхабар тезликда тарқалиб кетди. «Synutra» эса махсулотларида гормондан фойдаланилмаслигини таъкидлапти.

Эслашиб ўтамиз, Хитойда икки йил илгари ҳам меламинали суньий сут сабаб-ли 6 бола ўлган, 300 минг чақалоқ ка-салланганди.

АНГЛИЯДА ТАРВУЗ ПИШДИ

Буёқ Британиядаги фаройиб ёз ўлка иқлими учун хос бўлмаган ўсим-ликлар ўстириш имконини бермоқда.

Юқори ҳарорат сабабли бу йил Ту-манли Альбионда тарвуз пишди. Қадимий Личфилд шаҳри тарвузлари ўрта денгиз тарвузлари билан бемалол рақо-батлаша олади. Устига устак, инглиз по-лиз экинлари янги узилган ҳолда хари-дорлар қўлига етиб бормоқда.

«Таймс» газетасида ёзилишича, Кен-тербери шаҳри яқинидаги далалардан бирида ўрта денгиз соҳилларидан кел-тирилган киви кўчати ҳам яхши ўсмоқда. У икки йилдан кейин нишона ҳосилини бериши кутиляпти.

ОЗОДЛИК ҲАЙКАЛИ ЁПИЛАДИ

Нью-Йоркдаги Озодлик ҳайкали хавфсизлик тизими таъмирланиши боис сайёҳлар учун бир йилга ёпиб қўйилади.

Таъмирлаш ишлари 2011 йил 12 ок-тябрдан (бу куни ёдгорлик 125 ёшга тўлади) бошланади. Ҳайкал янги кириш йўлақлари, лифт ва зиналар билан таъминланади. Таъмирлашга жами 26 миллион доллар сарфланиши режалашти-рилган.

Озодлик ҳайкали Нью-Йоркнинг энг кўзга кўринган жойларидан бири санала-ди. Ҳар йили уни 5 миллиондан ортиқ киши келиб кўриб кетади. Ёз мавсумида зиёратчилар сони кунига 20 мингга ета-ди. Озодлик ҳайкали 2001 йил 11 сен-тябрь воқеаларидан кейин ёпиб қўйилган, 2004 йилдан яна ишлаб бошлаган эди.

Ёдгорлик 1886 йили Франция томони-дан бунёд этилиб, АҚШга совға қилинган.

200 ЙИЛ ВАҚТ БОР...

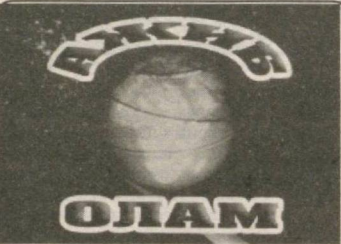
Яқин 200 йилда инсоният коинот-га чиқиб кетиб, у ерни доимий яша-ши учун ўзлаштиришга мажбур!

Бундай илмий фаразани машҳур ин-глиз астрофизик олими Стивен Ҳокнинг илгари сурган. Унинг нуқтаи назарича, инсоният келажagini коинотсиз тасав-вур қилиб бўлмайди. «Цивилизация шу даражага етдики, яқин юз йилларда Ер курастарининг боши турли ҳалокатлардан чиқмай қолади», деб ҳисоблайди олим. Инсониятнинг сайёрадаги ҳаёти ядро куроллари, аҳолининг ҳаддан ташқари кўпайиб кетиши ва табиий ресурслар-нинг камайиши оқибатида хавф остида турибди. Одамзот учун фақат биргина йўл қолган — коинотга чиқиб кетиш...

Аммо унгача инсоният боши киргинба-рот урушлардан омон қолса бўлгани.

Сайёраимизга энг яқин қуёш система-си ҳозирги технологиялар имкониятига кўра 50 минг йиллик масофада жойлаш-ган. Демак, яшаш мумкин бўлган сайё-раларни топиш учун одамзот ҳали кўп изланиши керак экан.

Интернет манбалари асосида Фаррух ЖАББОРОВ тайёрлади.

ШАФФОФ БОШЛИ БАЛИҚ

Сувости дунёсида «Микропинн микро-стоум» (*Micropinna microstoma*) деб номланувчи антиқа балиқ мавжуд. Та-насининг бош қисми шаффоф рангда бўлиб, бу балиқ денгиз тубида, жудаям чуқурликда яшайди. Олимларнинг фик-рича, шаффофлик хусусияти унинг чу-қур бутган кўзларини бошқа йиртқи-лардан ҳимоя қилади. Кўзлари ҳам галати. Шаффоф бошнинг ичига цилиндр-кувурсимон шаклда чуқур ботиб борган ва бу кўзлар билан у шаффоф-лик орқали атрофни, ҳатто орқани ҳам бемалол кузата олади.

«Микропинн микростоум» 1939 йил-да океанолог Уильям Чапман томони-

дан кашф қилинган, аммо унинг тирик нусхасини ҳали ҳеч ким кўрмаган эди. Балиқнинг тирик ҳолатидаги фотосура-тини олишга 2004 йилга келибгина муваффақ бўлинди.

Балиқларнинг ушбу тури ўта чуқур-ликда яшагани учун тадқиқотчиларга уни тўлалигича ўрганиш имкони бўлмаган. Масалан, балиқнинг кўриш тизими кан-дай ишлашини тушуниш қийин эди.

«Микропинн микростоум» нисбатан кичкина балиқ ҳисобланади. Энг йири-гининг узунлиги нари борса 15 сан-ти-метрни ташкил қилади. Шаффоф бош аро биз унинг иккита яшил кўзларини, кичкина оғзини ва қорни томон йўнал-ган кенг халқумини кўришимиз мумкин. Балиқ танасининг асосий қисми эса қалин, қорамтир тангачалар билан қоп-ланган. Сузгичлари катта, кенг ва ай-ланасимон. Хуллас, бу балиқ сувости оламида ҳали мўъжизалар жуда кўпли-гидан далолат беради.

УЧ КИШИЛИК ШАХМАТ

Дўстингиз билан шахмат ўйнаётган-нингизда, бошқа бир дўстингиз келиб, «Келинлар, шу шахматни уч киши бўлиб ўйнаймиз» деса, роса кулсангиз керак. Аммо кулишга шовилманг. Чунки бунинг иложи бор. Уч кишилик шахмат мавжуд. Шахмат тахтасининг геометрик шакли ўзгартрилиши ҳисобига учинчи ўйин-чи ҳам сафга қўшилиши мумкин.

Шахматнинг бу тури петербурглик Николай Кулаков томонидан ишлаб чи-қилган. Ҳар бир ўйинчи 16 тадан шах-мат донаси ҳар доимгидек ҳаракатла-нади. Масалан, пиёда одатдагидай тўғрига ҳаракатланади ва диогонал бўйича икки томондаги рақиб донаси-ни уриб олади.

Ҳар бир ўйинчи 16 тадан шах-мат донаси ҳар доимгидек ҳаракатла-нади. Масалан, пиёда одатдагидай тўғрига ҳаракатланади ва диогонал бўйича икки томондаги рақиб донаси-ни уриб олади. Марказда ҳаракатланаётган пиёдалар ўртага келганида учта катакдаги дона-ни уриб олиш имкониятига эга бўлади. Наргиза СИДДИҚОВА тайёрлади.

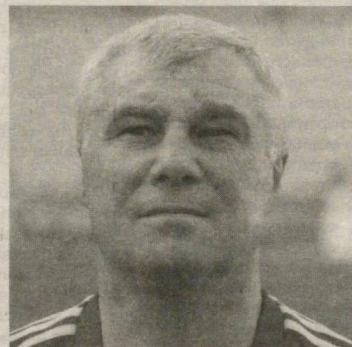

•СПОРТ•СПОРТ•СПОРТ•СПОРТ•СПОРТ•СПОРТ•СПОРТ•СПОРТ•СПОРТ

ДЕМЬЯНЕНКО «НАСАФ» БОШ МУРАББИЙИ

Яқинда «Насаф» клуби мураббийлар штабида ўзгариш юз берди. Иккинчи дав-рани муваффақиятсиз бошлаган жамоа бош мураббийси Виктор Кумиков истеъ-фога чиқарилди. Хабарингиз бор, «На-саф» дастлаб 5-турнинг қолдирилган уч-рашувида «Бунёдкор»га 0:5, кейинчалик 15-турда «Пахтакор»га 0:2 ҳисобида им-кониятни бой берди ва Осие чемпио-нлар лигасига йўлланма берувчи ўринлар-дан деярли маҳрум бўлди. Бундан қоник-маган Қарши клуби раҳбарияти Кумиков хизматидан воз кечди.

Бугун эса клуб футболчиларига янги бош мураббий таништирилди. Яқин ўтмишининг машҳур футболчиларидан бири, 1986 йили Киевнинг «Динамо» клу-

РАЛЬФ ШУМАХЕР:

«МИХАЭЛНИНГ ҚАЙТИШИ БАРЧА УЧУН БАЙРАМ»

«Формула 1» бўйича етти марта жаҳон чемпиони Михаэл Шумахернинг укаси Ральф Шумахер «Welt am Sonntag» нашрига берган интервьюсида ўз акасининг қайтишини маълум қилди.

Катта Шумахер Венгрия Гран-Присида Рубенс Баррикеллога қарши маневрга чиқиб учун музокара олиб бормоқда.

— Михаэлнинг қайтиши нафақат мени, балки чемпионатда қатнашадиган барча спортчиларни хурсанд қилди. Унинг иштирок этиши мусобақага қизиқишни яна-да оширади, — дейди кичик Шумахер.

Журналистларнинг: «Акангизнинг «Формула 1»га қайтишига қандай фикрда-сиз?», деган саволига Ральф: «Баъзида акамни ҳиссизликда айблашади. Бу умум-ман нотўғри. У ўзгарган, хатосини тушуниб етди. Энди унга ишониш керак», дея сўзини аяқулайди.

Ralf Schumacher

Интернет манбалари асосида Илҳом ЖУМАНОВ тайёрлади.

«Ота-она қачонки, умид билан вояга етказган нуридийдалари ўзидан тинсагина хотиржам бўларкан. Қизим Зайнаб, афсуски, тушган жойида туп қўйиб, палак ёзолмади. Мақтаган кўёвимиш гуёванд чиқиб қолди. Қизимнинг келажagini ўйлаб эзилдим. Тўйидан икки ярим ойча вақт ўтгач, унинг туғилган куни бўлди. Отаси, тоғаси билан қўлагани бордик. Не кўз билан кўрайликки, Зайнаб юзи, кўзи кўкарган бир аҳволда бошини ердан кўтаролмай чиқиб келди. Остонада эрим кўёвимиш Шуҳратнинг ёқасидан тутиб, алам билан «Қизимни шу аҳволга солган кўлларинг синсин, энди бу уйда уни бир дақиқа ҳам қўймайман», деганча менга қаради: «Ҳеч нарса керак эмас, кетамиз», дея чиқиб жўнади.

Зайнабнинг ҳомилдорлигини билиб, уни авайлаб парваришладим. Неварам соппа-соғ туғилди. Ҳозир уч ярим ёшда. Шундан кейин қизим қонуний ажрашди. Унинг ёши 25 да. Институтда охириги босқичда ўқийди. Ёшига мос, зарарли одатлардан холи, дёнбатли инсон учраса, хабар берарсизлар.

МУХИБА ҳола,
Тошкент шахри».

«Назира узоқ қариндошининг қизи эди. Тўйгача у билан учрашганимизда ҳар сафар йилларди. Сабабини айтмасди. Турмуш қургач, дастлаб яхши яшадик. Икки нафар фарзанд кўрдик. Уй-жой кўрдик. Йиллар ўтгач, кейин билдим — унинг севган йигити бўлган экан-у, отанаси автохалокат туфайли бир кунда вафот этгач, тоғаси қарамоғига олган экан. Тоғасининг ундан катта иккита ўғли бўлгани учун ҳали-вери Назирага уйланолмаслигини ачинаиб, хафа бўлиб айтган. Назиранинг отанаси қизининг арз-додига қулоқ солмасдан менга узатишган экан. Эшитишимча, йиллар ўтиб ўша йигит бой-бадавлат бўлиб кетибди. Бир куни у бизникига қизининг тўйига айтгани келди. Балки у яхши ниятда келгандир. Лекин юрагим сезарди, ҳамиша турмушим омонатга ўхшарди. Барибир собиқ севглисининг уйимгача бостириб келиши нафсониятимга қаттиқ тер-

ди. Хотиним шаънига гард юқтирмаган бўлса-да...

Анча пайт аразлашиб юрдик. Назира «Дадаси бир умр ўзингизни ҳам, мени ҳам қийнаманг, ажрашайлик», деди. Анчқ устида ажрашиш учун судга ариза ёздим. Ажрашдик. Шунга ҳам беш йил бўлди. **Ёшим 46 да.** Маълумотим олий. Уй-жойим етарли. Ёшимга мос, қадримга етадиган, садоқатли аёл учраса, мустаҳкам оила қурмоқчиман.

НУРМАТ,
Навоий вилояти».

«Дўстим Аҳмад билан фарзандларимиз вояга етса, куда бўламыз деб ахдлашиб қўйгандик. Унинг қизи Камола Москвада ўқирди. Ўғлим Жасур институтни тугатгач, нуфузли ташкилотда хизмат қила бошлади. Онаси иккимиз уларникига совчи бўлиб бордик. Рози бўлишди. Тўйни бошлаб юбордик. Дўстим ёлғиз қизининг тўйи учун сарфлаган харажатлари ол-

дида бизнинг йиққан-терганимиз урвоқ ҳам бўлмаса-да, буни ҳатто яқинларига ҳам билдирмади. Камола болалигидан Жасур билан ўйнаб катта бўлгани учун уни яхши биламиз дебмиз. Келинимиз дугонасининг никоҳ тўйига борганди, алламаҳалда маст ҳолда кириб келди. Кўниқўшиллар билмасин деб жонимиз ҳалак бўлди. Бу ҳолат тез-тез такрорланиб турди. Ойни этак билан ёпиб бўлмаганидек, келинимизнинг ичкиликка ружу қўйганини ҳам бекитишнинг уйдасидан чиқолмадик.

Ичмаган пайтида дунёда ундан яхши келин йўқдай эди. Пи-

ширган таомларининг таъми оғизда қоларди. Афсус...

Жасур фарзанди ўлик туғилгач, ажрашишга қарор қилди. Улар қонуний ажрашишди. Оғзи қуйган қатикни ҳам пуфлаб ичаркан. Ўғлимиз уйланишга қарор қилгунча олти йил ўтди. Маслаҳатлашиб, «Оила ва жамият»га кўнғироқ қилдик. Талаб этилган хужжатларни хат орқали жўнатдик. Тошкентлик 30 яшар Зулайхо исмли қизнинг телефон рақамини беришди. Ёшлар учрашишди. Юлдузи-юлдузига тўғри келиб, оила қуришди. Ҳозир ўғлим жудаям бахтли. Зулайхо ҳам шахарликман демай қишлоғимизга мослашиб кетди. Яқинда неварали бўламыз. Сизларни ҳар тонг дуо қиламыз.

АБЗАМЖОН ота,
Самарқанд вилояти.»

ТАХРИРИЯТДАН:

«Бахтли бўлинг» рўқига хат йўллаётган ёки бевосита муурожаат қилаётган фуқаролар паспорт нусхаси ва яшаш жойидан (маҳалла кўмитасидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 234-25-46

БОЙЛИКДАН АФЗАЛ АМАЛ

Инсон ҳар доим бахтга интилиб яшайди. Унинг бунга ҳаққи ҳам бор. Бахтли бўлиш — инсон ҳуқуқининг ажралмас таркибий қисми эканини изоҳлашимизга эса ҳожат йўқ.

Албатта, тўқис бахт ҳар биримизга ҳаловат бахш этади. Бахтсизлик эса мусибатдир. Шу боис яхшилик ва гўзалликка қодир ҳар қандай инсон бахтлидир. Биз бошқаларга қанчалик шодлик ва эзгулик улашсак, шунча кўп даражада яхшиликка даъвогар бўламыз. Инсон бу дунёда бой бўлиш учун эмас, балки толеи тўқис бўлиши учун яшайди.

Буюк рассом Леонардо Да Винчи айтганидек, «Бахт кўп меҳнат қилганга насиб этади». Ҳақиқатан ҳам, меҳнатнинг гаши одамни осойишта, хотиржам, қувноқ яшашини таъминлайди.

Ҳар бир киши тотли ҳаётга эришишни ўзига энг олий мақсад қилиб олиши, бутун вужуди билан унга интилиши керак. Айниқса, тани-жони соғ-омон бўлган киши ўзини бой, бадавлатман деб ҳисоблайдиганлардан кўра наоёб роқдир. Биламизки, агар кимнингдир тоби қочиб, бемор бўлиб ётган бўлса, унга ҳеч қандай бойлик татимайди. Ҳамма нарсаи бўла туриб, обрўсини йўқотганлар ҳам бу дунёда бахти бутун саланмайди.

Доимо бахтли бўлиш орзусида яшаган, қалби пок, ўзининг нафсини жиловлай олган, савоб амалларни адо этмоқни бурч деб билган, ҳам оилада, ҳам жамиятда ҳалол меҳнати, илму маърифати билан муваффақиятга эриша олган шахсга бахту иқбол ҳар доим қулиб бокаверайди.

Биз — бугунги кун ёшлари халқимизнинг бой маънавияти дурдоналари билан танишиб, улуг шоир ва алломаларимизнинг асарларини мутлаа қилиш орқали «бахт калити»ни топишга ҳаракат қилмоғимиз зарур. Негаки, ўтмиш бойликларимиз орасида ўлмас қадриятлар жо бўлган неча минг-минглаб нодир ва ноёб китобларимиз ўз ўқувчиларини кутиб турибди. Биз уларни интернет ёки бошқа тараққиёт манбаларидан ҳар қанча изласак ҳам тополмаймиз. Улар халқимиз орасида «яшаётир».

Барчангизга Яратгандан қуну тун саодатли ҳаёт, тотув турмуш тилаймиз, азизлар. Бу мавзуни тўлдириш, керак бўлса, баҳсу мунозара юритиш энди сизларга боғлиқ.

Махфират КЕЛДИЁРОВА,
Қарши маданият коллежи талабаси.

Тузувчи: Пардабой ЭРГАШЕВ

ТОПГАНИМИЗ ТҮЙЛАРГА БУЮРСИН-У... ТААССУФ

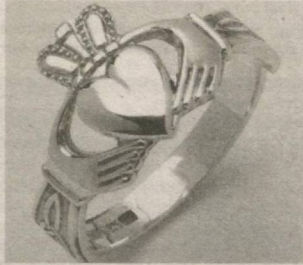
Хар тонгда уйгонсак, қишлоқнинг қайсидир бурчидан карнай-сурнай садолари эшитилади. Албатта, бу тўкинлик, фаровонлик, тинчлигимиз боис. Топганини тўйларга деб тўплайдиган меҳмондўст юртдошларимиз ҳаётида ҳар куни бир шодийна.

Табиийки, тўю томошалар кўнгила қувонч олиб киради. Аммо тўйларимиз, хусусан, никоҳ тўйлари билан боғлиқ айрим нохуш ҳолатлардан кўзимиз бўлармикан?..

ТИЛЛА УЗУК СЎРАГАН ҚУДА

Бир куни таниш аёлнинг кўзларида ёш кўрдим.

— Қизим келганди кеча, — дардини ёрди у. — Бир ҳафтадан кейин қайнонасининг туғилган куни экан. Мен совғага тилла узук оборишим керакмиш. Яна қанақасидан денг, тилласи ўн граммдан кам бўлмаган, охириги модадагисидан!

— Ахир, яқинда қиз узатдингиз, қудангиз сизни тушунса бўларди...

— Қаёқда, қизимга: «Бошқа қудаларимнинг олдида онангиз мени мулзам қилса, сиз ҳам бошқа кўзимга кўринманг», дебди, — энди аёл кўз ёши қилишга тушди. Сўнг тез ўзини ўнглаб олди-да, тарраддуланди:

— Бир ўртоғимдан қарз сўраб кўювдим, кетиб қолмасин, бора қолай...

Ўғил тўққан оналарга нима бўлди? Наҳот, бировнинг оғриниб, бошқалардан қарз-ҳавола қилиб олган совғасини хотиржамлик билан қабул қилсалар? Ўзбек оналарининг табиатида бундай қусурлар қачон пайдо бўлақолди?

БИР СИГИРНИНГ ПУЛИГА... КЕЛИН КҮЙЛАГИ!

У аёлни йўловчи машинада учратиб қолдим. Биз кетаётган йўлдан турнақатор «ЗАГС» машиналари ўтиб қолаётганди, аёлнинг ҳасрат дафтари очилиб кетди:

— Ҳа, ҳозирги ёшлар-а! Бир кунлик оруз-хавасни деб ота-онасини қанча машаққатга қўяётганини билишармикан? Мана, мен. Бир ҳафта бўлди, қизимни чиқарганимга. Қизим тушмагур, нақд икки юз долларга келин кўйлагини «прокат»га олиб кийган экан. Гаровга паспортини ташлаб келибди. Тўй бир кунда ўтди, аммо кўйлакнинг пулини тўлашга келганда... Дадасидан минг таъна-дашномларни эшитиб, сигиримизни соттирдим. Бир

сўмини олиб қолмай, ҳаммасини шаҳардаги ижарага келин кўйлак берадиган жойга ташлаб келаялман.

Ўйга толасан киши: чиндан ҳам ёшларимизга нима бўлаяпти? Улар бир-бирларидан ўрناق олаяпти. Қайсидир дугонасининг ҳашамдор кўйлақларни кўрган қиз эртага никоҳ тўйида ўзини ҳам шундай кўринишда бўлишни истайди. Отанасининг имконияти билан ҳисоблашмайди, икки оёғини бир этикка тикиб олади.

Қолаверса, ҳар ўттиз дақиқада телеэкранларимизда реклама қилинаётган турли салонлар, келин кўйлагини ижарага берувчи жойлар келинлик остонасида турган қизларимиз эътиборини тартади. Кошки улар арзонроқ бўлса, энг муҳими, тикилиш услуби ўзбек қизларига тўғри келса!

Кўз ўнгимдан битта келин кўйлаги учун бутун бошли сигирини сотган оила кетмас экан, қизларимизни никоҳ тўйида мулоҳаза билан иш туттишларини, уларнинг бир кунлик «гўзал»-ликлари (елкалари очик кўйлақда гўзал кўришни мумкинми-кан, аслида) ота-онасига қимматга тушини англашларини истардим.

Шахло ТОШБЕКОВА,
«Оила ва жамият» муҳбири.

ҚИЁФАСИЗ ЁЛҒОНЧИ

Тубанликнинг чегараси йўқ.
Евгений Евтушенко

Эрталаб ишга келгач, газетамизнинг ўша куни чиққан янги сонини кўздан кечириб ўтиргандик, телефон жиринглаб қолди. Гўшақдан келаётган овоз жуда таниш эди:

— Ассалому алайкум! «Оила ва жамият»ми? Мен доимий муштарийларингизман. Ҳар ҳафта пайшанба кунини интиқиб кутаман. Мана ҳозиргина газетани ўқиб чикдим, баъзи мулоҳазаларим бор...

Бизга кўнгирақ қилган онахон кўп йиллар шифокор бўлиб ишлаган Мухтабар ая Азлархонова эди. «Ёрдан беришдан аввал...» деган мақолада тилга олинган воқеага ўхшаш ҳодисага у киши ҳам гувоҳ бўлибди. Айтишларинча, топар-тутари жойида кўшнисининг ҳовлисига дабдурустдан афтодаҳол бир киши кириб келибди. Эркалардан ҳеч ким бўлмаганини, нотаниш кимса уй бекасига «дард»ини дoston қилибди. Олис вилоятдан келгани, яқин инсонни кучи кеча шифохонада қаза қилгани, уни ўз қишлоғига олиб кетишга қўли калталик қилаётгани, энди озроқ пул топса, «жондан азиз жигар»ини шу ердаги бирор қабристонга кўмиб кетиши кераклигини айтиб йиғлабди. Устамонлик билан тўқилган воқеани ашитган Шарофат ая(исми ўзгартирилган)нинг ҳалиги бечораҳол одамга раҳми келиб,

ўзининг «сўнги сафар»и учун тайёрлаб қўйган бор пул-нарсаларини сандигидан чиқариб берибди. Ҳалиги эркак эса мударосига эришгач қиёматлик опа-ука бўлиб қолишга ваъда бериб-жунаб кетибди. Шарофат ая бир «муҳтож»га чин диддан ёрдам бергани учун ўзича мамнун бўлиб юрса, орадан бир-икки кун ўтмай, маҳаллада товламачи ҳақида гап тарқалибди. Ҳожабарор онахон бу гапни эшитиб, секин суриштирса, бу ўша кунги «тутинган» укаси бўлиб чиқибди...

— Ё, тавба, одам боласи шундай қабихликка қўл урса-я? — дея куйинади Мухтабар ая. — Бировнинг ўлимчилигини алдаб олиб кетишдан ор қилмаган кимсанинг охирати не кечади, ахир? Ана шундай сурбетлар ҳақида кўпроқ ёзилса, маҳалла-қўйда айтилса, юртдошларимиз сергак тортишарди. Бир қаллобга эмас, муҳтожга ёрдам қилинса, қандай яхши!

Куюнчак муштарийнинг айтганича бор: эл оралаб оққўнғил инсонларни лаққиллатиб юрган бундай пасткашлар ҳар қандай ёлғон-яшиқни тўқшдан қайтмайди. Лекин бировнинг ризқ-насибаси бошқача буюрмайди. Шундай экан, мақолада таъкидланганидек, ҳар биримиз оғоҳ бўлайлик, кўз ёши тўқаётган ҳар каснинг кўнгилида яхшилик уруғи экилган бўлса-ку, нур устига нур, ёмонлик яширинган бўлса-чи?

Фаррух ЖАББОРОВ,
«Оила ва жамият» муҳбири.

АЖАБО!

Пойтахтимизнинг Фарғона йўли кўчасидаги «Рисовий» бозорчасида жойлашган озиқ-овқат дўконларидан бирига кириб, уч-тўрт хил нарса харид қилдим. Сотувчи аёл калькуляторда ҳисоблаб, ҳаммаси олти минг бўлганини айтди. Мен пулни узатдим. У санаб бўлгач, «тўғри» деди-да, бошқа харидор ёнига кетди. Мен бирпас кузатиб турдим. Ичкарида мижозларга хизмат қилаётган иккала сотувчи бошқалар билан ҳам худди шундай йўсинда савдо қиларди. Охири чидолмадим. «Нима, сиз-

«СЎРАСАНГИЗ БЎЛМАЙДИМИ?»

ларда касса аппарати йўқми? Нега чек бермаяпсиз?» десам, бурчақда турган йигит ўрнидан тура солиб, «Сиз биздан чек сўрадингизми? Мана, керак бўлса, ҳозир бераман», дея жаҳл қилса бўладими?!

Дўконда ўн чоғли одам бор эди. Шуларни олдида ҳалигини изза қилиш учун «Ука, нега мен сендан чек сўрашим керак экан? Бу қайси қоидага тўғри келади, ўзи? Ким билади, менинг пулим

давлатнинг кассасига эмас, сенинг кассанга тушаётгандир. Шунинг учун нафсингни эмас, қонунни ҳурмат қил!» дедим-у, сенин чиқиб кетдим...

Шу воқеага бир ҳафта бўлди. Ҳар куни уйимга шу дўкон олдида ўтаман, аммо унга киришга ҳеч оёғим тортмайди. Хўш, менинг ўрнимда сиз бўлсангиз нима қилар эдингиз?

Зафар МУҲАММАДИЕВ,
Тошкент шаҳри.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, «Болалар ва оналарни қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси ва «Соғлом авлод учун» халқаро жамғармаси		
Тахририятга келган қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари учун тахририят жавобгар эмас.	Бош муҳаррир: Норқобил ЖАЛИЛОВ	ОБУНА ИНДЕКСИ – 176
«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти – 15:00 Босишга топширилди – 16:00	Қабулхона: (тел/факс) 233-28-20 Мухбирлар: 233-04-50 Котибият: 237-21-82 «Оила» бўлими: 234-25-46	МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент – 700000 Амир Темур кўчаси, 1-тор кўча, 2-уй Мўлжал: Олой бозори ёнида
E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz	Web-site: oilavajamiyat.uz	ISSN 2010-7609 2 3 4 5

«ЎКТАМХОН-НУР» ЎҚУВ МАРКАЗИ

қуйидаги ўқув курсларга таклиф этади:

- Тикувчилик — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.
Аёллар костюм-шимми, плаш-пальто — 1-2 ой.
Ҳамшира — 6 ой. 4 ойи ўқиш, 2 ойи амалиёт.
Ҳамшира (тезкор) — 3 ой.
Тиббий массаж — 2 ой (амалиёт билан). Нуқтали — 1 ой.
Торт ва пишириқлар — 2 ой (амалиёти билан).
Пишириқлар олий курси — 1 ой.
Уйғурча таомлар ва салатлар — 1 ой (амалиёти билан).
Аёллар сартарошлиғи — 3 ой (амалиёт билан).
Педикюр, маникюр — 1 ой (амалиёт билан).
Сартарошлик — 3 ой (амалиёти билан).
Тўй ва оқшом турмақлари ва макияж — 1 ой.
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой.
Элита парда ва чойшаблар олий курси — 1 ой (амалиёт билан).
Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун, амалиёт).
Қаштачилик — 3 ой (машинада вышивка).
Тўқувчилик — 2 ой.
Инглиз тили — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.
Рус тили — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.
Бисер тикиш, яъни мунчоқ тикиш — 2 ой.
Сунъий гул ясаш — 1-2 ой.
Компьютер сабоқлари — 2 ой. Интернет — 1 ой.
Арабча ва миллий рақс — 3 ой.

Ўқишга қабул ҳар куни

■ Машғулотлар амалиёт билан бирга олиб борилади. ■ Ётоқхона мавжуд.

Ўқишни тугатганларга
ДИПЛОМ берилади.

Манзил: Юнусобод тумани, 3-мавзё, 1-уй, 31-хона. Мўлжал: Юнусобод деҳқон бозори орқасида. Тел: 221-17-95, 221-77-72 (кундузи), 225-97-93 18:00 дан 22:00 гача.